

Број: 17-14-1-1480-2/14
Сарајево, 30. јуни 2014. године

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMALIŠNO:	30-06-2014		
Organizacija / Organizacija	Ministarstvo / Ministarstvo	Priloga / Priloga	Broj / Broj
01,02,05-2-752/14			

#

**ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА**

Предмет. Сагласност за ратификацију споразума, тражи се

У складу са чланом 16. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00 и 32/13), достављамо вам, ради давања сагласности за ратификацију:

Споразум о финансирању у вези са припремном активности за очување и обнављање културног наслеђа у конфликтним подручјима на Западном Балкану за 2012. годину између Босне и Херцеговине и Европске комисије (централизован менаџмент). Споразум је потписан 22. октобра 2013. године у Бриселу и 05. децембра 2013. године у Сарајеву, а потписала га је, у име Босне и Херцеговине, гђа Невенка Савић, директорица Дирекције за европске интеграције БиХ,

Будући да је Министарство финансија и трезора БиХ надлежно за провођење поступка за закључивање овог споразума, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Дома, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Министарства који заступницима, односно делегатима може дати све потребне информације о споразуму.

С поштовањем,

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Борис Буха

Lilica Misovic

MFA-BA-MPP
Broj: 08/1-32-05-5-10739/14
Datum: 18.06.2014.godine

PREDSJEDNIŠTVO
BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PREDSJEDNIK	27-06-2014	20
PROJEKTOVANJE		
PROJEKTOVANJE		
PROJEKTOVANJE		
PROJEKTOVANJE		

17 14-1 1480-1

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

SARAJEVO

Predmet: Prijedlog Odluke o ratifikaciji Sporazuma o finansiranju u vezi sa pripremnom aktivnosti za očuvanje i obnavljanje kulturnog nasljeđa u konfliktnim područjima na Zapadnom Balkanu za 2012.godinu između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije (Centralizirani menadžment), d o s t a v l j a s e.

U prilogu akta dostavljamo prijedlog Odluke o ratifikaciji Sporazuma o finansiranju u vezi sa pripremnom aktivnosti za očuvanje i obnavljanje kulturnog nasljeđa u konfliktnim područjima na Zapadnom Balkanu za 2012.godinu između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije (Centralizirani menadžment) potpisan 22.10.2013.godine u Briselu i 05.12.2013.godine u Sarajevu na engleskom jeziku.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na svojoj 100. sjednici, održanoj 10.06.2014. godine utvrdilo prijedlog odluke o ratifikaciji predmetnog Sporazuma, čiji zaključak dostavljamo u prilogu akta.

Molimo Predsjedništvo Bosne i Hercegovine da donese odluku o ratifikaciji Sporazuma o finansiranju u vezi sa pripremnom aktivnosti za očuvanje i obnavljanje kulturnog nasljeđa u konfliktnim područjima na Zapadnom Balkanu za 2012.godinu između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije (Centralizirani menadžment).

S poštovanjem,

MINISTAR

Zlatko Lagumdžija

SPORAZUM O FINANCIRANJU

**U VEZI S PRIPREMNOM AKTIVNOSTI ZA OČUVANJE I
OBNAVLJANJE KULTURNOG NASLIJEĀA U
KONFLIKTNIM PODRUČJIMA NA ZAPADNOM
BALKANU ZA 2012. GODINU**

IZMEĀU

BOSNE I HERCEGOVINE

I

EUROPSKE KOMISIJE

Datiran

(Centralizirano upravljanje)

SADRŽAJ

Predgovor

- 1. Program**
- 2. Provedba programa**
- 3. Strukture i vlasti s odgovornostima**
- 4. Financiranje**
- 5. Ugovorni rok**
- 6. Rokovi za izvršenje ugovora**
- 7. Isplata rokova**
- 8. Zatvaranje programa**
- 9. Porezi, carina i drugi financijski troškovi**
- 10. Kvalificiranost rashoda**
- 11. Zadržavanje dokumenta**
- 12. Transparentnost**
- 13. Sprječavanje nepravilnosti, prevara i korupcije**
- 14. Nadzor, kontrola i revizija od Komisije i Suda revizora**
- 15. Nadoknada novčanih sredstava u slučaju nepravilnosti ili prevare**
- 16. Tumačenje**
- 17. Djelomično pravno nevaženje i nenamjerni propusti**
- 18. Revizija i amandmani**
- 19. Prestanak**
- 20. Rješavanje razlika**
- 21. Obavještenja**
- 22. Broj originala**
- 23. Aneksi**
- 24. Stupanje na snagu**

Aneks A Pripreme aktivnosti za očuvanje i restauraciju kulturnog naslijeđa u konfliktnim područjima na Zapadnom Balkanu za 2012. godinu koji je usvojila Komisija odlukom C(2012)9305 od 17. prosinca 2012. godine

SPORAZUM O FINANCIRANJU

U VEZI S PRIPREMNOU AKTIVNOSTI ZA OČUVANJE I OBNAVLJANJE KULTURNOG NASLIJEĐA U KONFLIKTNIM PODRUČJIMA NA ZAPADNOM BALKANU ZA 2012. GODINU

IZMEĐU

BOSNE I HERCEGOVINE

I

EUROPSKE KOMISIJE

Dalje u tekstu označeni kao "Strane", ili pojedinačno kao "Korisnik" u slučaju Bosne i Hercegovine, ili "Komisija", u slučaju Europske komisije.

S obzirom da:

- (a) Na dan 25. listopada 2012. godine Europski parlament i Vijeće usvojili su Uredbu (EU, Euratom) broj 966/2012¹ o financijskoj regulaciji koja se primjenjuje na opći proračun Europske zajednice i kojim se ukida uredba Vijeća (EC, Euratom) broj 1605/2002, (u daljnjem tekstu: "Financijska uredba broj 966/2012").
- (b) Uredba Vijeća (EC, Euratom) broj 1605/2002² (u daljnjem tekstu: "Financijska uredba broj 1605/2002") se ukida sa 1. siječnjom 2013. godine, s izuzetkom članova od 53 do 57, koji će se primjenjivati na sve obaveze nastale do 31. prosinca 2013. godine.
- (c) Dana 29. listopada 2012. godine, Komisija je usvojila Uredbu (EU, Euratom) broj 1268/2012 o pravilima primjene Uredbe (EU, Euratom) broj 966/2012 o financijskim propisima koji se primjenjuju na opći proračun Unije (u daljnjem tekstu "Pravila primjene")³.

¹ OJ L 298, 26.10.2012, p.1.

² OJ L 248, 16.9.2002, p.1.

³ OJ L 362, 31.12.2002, p. 1.

- (d) U skladu s člankom 54 (2) (b) Financijske uredbe broj 966/2012, izdvajanja za pripremne aktivnosti u području primjene Ugovora o funkcioniranju Europske unije i Ugovora o Euratomu, čiji je cilj pripremiti prijedloge s ciljem usvajanja budućih akcija može se provesti bez osnovnog čina pod uvjetom da radnje koje su namijenjene za financiranje spadaju u nadležnosti Unije.
- (e) Iznos od EUR 3 miliona je dodijeljen na osnovu članka 22.0209 proračuna Europske zajednice za 2012. godinu za razvoj pripremnih aktivnosti za očuvanje i restauraciju kulturnog naslijeđa u područjima sukoba na Zapadnom Balkanu. Od užeg izbora projekta koje je predala Radna grupa za kulturu i društvo (RSKD) na petom sastanku Regionalnog vijeća za suradnju RSKD, tri projekta su izabrana 24.06. 2013.godine temeljeno na relevantnosti, utjecaju, zrelosti, nacionalnoj prioritizaciji i provedivosti.
- (f) Pomoć Europske unije u okviru pripremnih aktivnosti za očuvanje i obnavljanje kulturnog naslijeđa u konfliktnim područjima u 2012. godini usmjerena je na podupiranje očuvanja i restauracije projekta za vrijedne kulturne i vjerske objekte (crkve, džamije, knjižnice, muzeje, spomenike, itd.) koji su oštećeni ili uništeni u ratu ili drugim političkim sukobima na Zapadnom Balkanu. Posebna pažnja treba biti usmjerena na projekte koji podržavaju proces izgradnje povjerenja uključujući različite etničke i religijske skupine u zajedničkim projektima i koji podržavaju lokalno obrazovanje i razvoj obnove znanja te vještina o visokoj kvaliteti kulture.
- (g) Komisija je 17. prosinca 2012. godine usvojila pripremne aktivnosti za očuvanje i restauraciju kulturnog naslijeđa u područjima sukoba za 2012. godinu (u daljnjem tekstu: "program"). Ovaj program treba biti proveden od Komisije na centraliziranoj osnovi u skladu s člankom 53 (a) Financijske uredbe br. 1605/2002.
- (h) Za provedbu ovog programa potrebno je da strane zaključe financijski ugovor, da postave uvjete za uručivanje pomoći Europske unije, pravila i procedure u pogledu isplate koja se odnosi na takvu pomoć i uvjete pomoću kojih će se upravljati ovom pomoći.

DOGOVORILI SU SLJEDEĆE:

1 PROGRAM

Komisija će doprinijeti, putem granta, financiranju sljedećeg programa, koji je postavljen u Aneksu A ovog sporazuma:

Program broj: *CRIS No 2012/023-867*

Naziv projekta: *Pripremne aktivnosti za očuvanje i restauraciju kulturnog naslijeđa u područjima sukoba i na Zapadnom Balkanu za 2012. godinu.*

Program se sastoji od dvije komponente:

1. Sanacija/restauracija/očuvanje lokaliteta kulturne baštine na Zapadnom Balkanu za promicanje i razvoj kulturne baštine u regiji. Ova komponenta se provodi u Albaniji, Bosni i Hercegovini i Srbiji (u daljnjem tekstu: „Države korisnice“):
 - Projekt 1 – Projekt sanacije samostana Svete Marije za muzejsku uporabu i uređenje arheološkog lokaliteta Apolonija, Fier, koji će se provesti u Albaniji,
 - Projekt 2 – Rekonstrukcija tvrđave Kastel faza II – jedinica 2 „Kulturni centar s pratećim službama“, koji će se provesti u Bosni i Hercegovini,
 - Projekt 3 – Sanacija Franjevačkog samostana u Baču, koji će se provesti u Srbiji.

Komisija će sa svakom Državom korisnicom zaključiti Sporazum o financiranju za određeni gore navedeni dio programa.

Ovaj Sporazum se zaključuje za dio programa koji će se provesti u Bosni i Hercegovini.

2. Ocjena Pilot programa i pripremnih radnji financirani iz proračuna 2008. do 2012. godine.

2 PROVEDBA PROGRAMA

- (1) Program će provesti Komisija na centraliziranoj osnovi, u smislu članka 53a Uredbe o financiranju broj 1605/2002.
- (2) Provedbom dijela programa koji se odnosi na Bosnu i Hercegovinu upravljat će Delegacija Europske unije za Bosnu i Hercegovinu.
- (3) Projekt 2 će doprinijeti sanaciji povijesnog lokaliteta tvrđave Kastel u Banjoj Luci, naročito kulturnom centru s pratećim službama.

Ugovor o radovima i ukupni nadzor za stabilizaciju bastiona, zidova i podzemnog arsenala na sjevernom i zapadnom dijelu kompleksa tvrđave, kao i za rekonstrukciju tornjeva 3 i 4, i rekonstrukciju stranih linija opće infrastrukture i pomoćnih objekata potrebnih za rad ljetne pozornice. Ugovori za najvišu ukupnu vrijednost od 1 130 000 EUR će biti ugovoreni od EU Delegacije u Bosni i Hercegovini pod centraliziranim upravljanjem.

Građevinske dozvole i ugovori o radu za rekonstrukciju stanice za napajanje i priključka objekata tvrđave Kastel sa cjevovodom za grijanje će biti financirani od Države korisnice s najmanje 140 000 EUR te će se pribaviti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine (sufinanciranje države korisnice).

(4) Da bi se osigurala učinkovita provedba programa, Korisnik će preuzeti sve neophodne mjere kako bi osigurao:

- da će u slučaju usluga, nabavki ili tenderskih procedura za radove, fizičke ili pravne osobe podobne za sudjelovanje u tenderskim postupcima za provedbu programa imati pravo na privremeno postavljanje i smještaj gdje važnost ugovora tako dozvoljava. Ovo pravo će se postići samo nakon što poziv za tender bude pokrenut i provodit će ga tehničko osoblje potrebno za provođenje proučavanja i druge pripremne mjere za sastavljanje tendera. Ovo pravo istječe jedan mjesec nakon odluke o dodjeli ugovora;
- da je osoblju koje sudjeluje u aktivnostima koje financira Europska unija i članovima njihovih bližih obitelji dozvoljeno ući u Bosnu i Hercegovinu, smjestiti se u Bosni i Hercegovini, raditi tamo i napustiti Bosnu i Hercegovinu, kad priroda osnovnog ugovora tako opravdava;
- odobravanje svih dozvola neophodnih za uvoz roba, prije svega stručne opreme, potrebne za provođenje osnovnog ugovora, koji je podložan postojećim zakonima, pravilima i propisima korisnika;
- da će uvozi provedeni na osnovu programa biti oslobođeni carinskih taksi, carina na uvoz i drugih financijskih troškova;
- odobravanje svih dozvola potrebnih za ponovni izvoz gore navedene robe, kada predmetni ugovor bude potpuno proveden;
- odobravanje ovlaštenja za uvoz ili stjecanje strane valute neophodne za provedbu predmetnog ugovora i primjene propisa o kontroli državne zamjene na nediskriminirajući način za ugovorače, bez obzira na njihovu nacionalnost, ili mjesto osnutka;
- odobravanje svih dozvola neophodnih za novčana sredstva za repatrijaciju u pogledu aktivnosti koja se financira prema programu, a u skladu s propisima o kontroli strane valute koji su na snazi u Bosni Hercegovini.

- (5) Korisnik će osigurati punu suradnju svih relevantnih vlasti. Također će osigurati pristup tvrtkama u državnom vlasništvu i drugim vladinim institucijama koje su uključene ili su potrebne u provedbi programa ili u izvršavanju ugovora.

3 STRUKTURE I VLASTI S ODGOVORNOSTIMA

Korisnik će imenovati domaćeg koordinatora koji će djelovati kao predstavnik Korisnika nasuprot Komisiji. On/ona će osigurati da postoji bliska veza između Komisije i Korisnika.

4 FINANCIRANJE

Financiranje za provedbu ovog ugovora bit će kao što slijedi:

- (1) Prilog Europske unije fiksiran je na maksimumu od 1 130 000 EUR za dio programa koji se odnosi na Bosnu i Hercegovinu. Međutim, plaćanje priloga Europske unije od strane Komisije vršit će se u granicama novčanih sredstava koja su na raspolaganju.
- (2) Trošak struktura i vlasti koje postavlja Korisnik za provedbu ovog programa snosit će Korisnik.

5 UGOVORNI ROK

- (1) Pojedini ugovori koji provode ovaj Sporazum bit će zaključeni ne kasnije od tri godine od dana zaključivanja prvog Sporazuma o financiranju bilo koje Države korisnice zaključen na temelju programa. Korisnici programa će biti obaviješteni od Komisije pismenim putem o konačnom datumu za ugovaranje.
- (2) Sva sredstva za koja ne postoji ugovor zaključen prije ugovornog roka se otkazuju.

6 ROK ZA IZVRŠENJE UGOVORA

- (1) Ugovori se moraju izvršiti u roku od najviše dvije godine od datuma završetka ugovaranja.
- (2) Rok za izvršenje ugovora može se produžiti prije njegovog isteka u opravdanim slučajevima.

7 ROK ZA ISPLATU

- (1) Isplata sredstava mora se izvršiti najkasnije godinu dana nakon krajnjeg roka za izvršenje ugovora.
- (2) Rok za isplatu sredstava se može produžiti prije njegovog isteka u opravdanim slučajevima.

8 ZATVARANJE PROGRAMA

- (1) Program se zatvara kada svi ugovori i grantovi koji se financiraju po programu budu zatvoreni.
- (2) Ugovor ili subvencija se smatra zatvorenim čim se dogodi jedno od sljedećih:
 - isplata posljednjeg iznosa dospjelog od Komisije;
 - plaćanje u gotovini naloga za povrat izdatog od Komisije nakon prijema zahtjeva za konačnu isplatu/zahtjeva za troškove;
 - oslobađanje obaveze od aproprijacija od strane Komisije.

Zatvaranje ugovora ili subvencije ne dovodi u pitanje pravo Komisije da izvrši finansijsku ispravku u kasnijoj fazi.

9 POREZI, CARINSKA I DRUGI FINACIJSKI TROŠKOVI

- (1) Porezi, carina i carine za uvoz ili drugi troškovi koji imaju ekvivalentan učinak nisu prihvatljivi prema programu.

- (2) Sljedeće detaljne odredbe se primjenjuju:

- a) Carine, carine na uvoz, porezi ili finansijski troškovi koji imaju ekvivalentan učinak u slučaju uvoza roba prema ugovoru koji financira Europska unija nisu prihvatljivi prema programu. Spomenuti uvozi se oslobađaju iz ulaznog punkta u Bosnu i Hercegovinu zbog isporuke ugovoraču, kako se zahtijeva odredbama predmetnog ugovora i za neposrednu upotrebu potrebno za normalnu provedbu ugovora, bez obzira na odlaganja ili sporove u vezi sa sređivanjem gore navedenih carina, poreza ili troškova;
- b) Ugovori koje financira Europska unija za usluge, snabdijevanja ili radove koje vrše izvođači radova registrirani u Bosni i Hercegovini ili inozemni izvođači radova nisu podložni porezu na dodanu vrijednost u Bosni i Hercegovini, dokumentarni pečat ili troškove registracije ili finansijske troškove koji imaju ekvivalentan učinak, bilo da takvi troškovi postoje ili trebaju biti uvedeni. Izvođači radova Europske unije se oslobađaju od PDV-a za usluge koje su učinjene, robu koja je nabavljena i/ili radove koje su izvršili prema ugovorima Europske unije s pravom izvođača radova da neutraliziraju ili odbiju ulazni PDV plaćen u vezi s učinjenim uslugama, nabavljenom robom i/ili izvršenim radovima protiv bilo kakvog naplaćenog PDV-a od njih za neke od njihovih drugih transakcija. Ukoliko izvođači radova Europske unije nisu u stanju koristiti ovu mogućnost, oni imaju pravo na povrat PDV-a izravno od poreznih vlasti nakon podnošenja pismenog zahtjeva popraćenog potrebnom dokumentacijom koja se traži prema državnom/lokalnom zakonu za refundiranje i ovjerenom kopijom predmetnog ugovora Europske unije.

U svrhe ovog sporazuma, termin "izvođač radova Europske unije" tumači se kao fizička ili pravna osoba, koja pruža usluge i/ili nabavlja robu i/ili vrši

radove i/ili realizira grant prema ugovoru Europske unije. Termin "ugovor Europske unije" podrazumijeva bilo koji legalno obvezujući dokument kroz koji se financira aktivnost prema programu i koji potpisuje Europska unija ili Korisnik.

- c) Profit i/ili prihod koji proizlazi iz ugovora Europske unije oporezuje se u Bosni i Hercegovini u skladu s državnim/lokalnim poreznim sustavom.

10 KVALIFICIRANOST RASHODA

- (1) Prema programu u Aneksu A rashod je prihvatljiv za doprinos Europske unije ako on nastaje nakon što ugovori i grantovi koji implementiraju takav program budu potpisani.
- (2) Sljedeći troškovi nisu prihvatljivi za doprinos Europske unije u okviru programa u Dodatku A:
 - (a) porezi, uključujući poreze na dodanu vrijednost;
 - (b) carina i uvozne carine, ili neki drugi troškovi;
 - (c) nabavka, najam ili iznajmljivanje zemljišta i postojećih zgrada;
 - (d) kazne, financijske kazne i troškovi parničenja;
 - (e) bankarski troškovi, garantni troškovi i slični troškovi;
 - (f) dugovi i propisi za gubitke ili dugove;
 - (g) kamatna zaduženja;
 - (h) troškovi konverzije, troškovi i gubici pri zamjeni vezani za neku od komponenti specifičnih za euro račune, kao i drugi čisto financijski troškovi;
 - (i) doprinosi u naturi.
- (3) Pomoću umanjenja iz naprijed navedenog paragrafa 2, Komisija će odlučivati od slučaja do slučaja da li su sljedeći troškovi prihvatljivi:
 - porezi na dodanu vrijednost, ako su sljedeći uvjeti ispunjeni:
 - (i) porezi na dodanu vrijednost nisu nadoknadivi ni na kakav način;
 - (ii) utvrđuje se da ih snosi konačni Korisnik, i
 - (iii) da su jasno identificirani u prijedlogu projekta.
- (4) Rashodi koji se financiraju prema ovom programu nisu predmet nekog drugog financiranja na osnovu proračuna Europske unije.

11 ZADRŽAVANJE DOKUMENATA

- (1) Svi dokumenti koji se odnose na program u Dodatku A trebaju se čuvati najmanje pet godina od dana kada Europski parlament dodjeljuje praznjenje za proračunsku godinu na koju se dokument odnosi.
- (2) U slučaju da program iz Dodatka A nije konačno zatvoren u roku iz stavka 1 ovog članka, dokumenti koji se odnose na njega se čuvaju do kraja naredne godine koja slijedi godinu u kojoj je program po Dodatku A zatvoren .

12 TRANSPARENTNOST

- (1) Svaki projekt/program koji financira Europska unija predmet je odgovarajućih komunikacijskih i informacijskih aktivnosti. Ove aktivnosti se određuju uz odobrenje Komisije.
- (2) Ove komunikacijske i informacijske aktivnosti moraju slijediti pravila koja je postavila i objavila Komisija za transparentnost inozemnih aktivnosti koje su na snazi u vrijeme ovih aktivnosti.

13 SPRJEČAVANJE NEPRAVILNOSTI, PREVARE I KORUPCIJE

- (1) Korisnik poduzima odgovarajuće mjere da spriječi i da se suprotstavlja svim aktivnim ili pasivnim praksama korupcije na svakom stupnju procedura za nabavku ili procedurama za dodjeljivanje grantova ili za vrijeme provedbe odgovarajućih ugovora.
- (2) Korisnik, uključujući osoblje koje je odgovorno za implementiranje zadataka aktivnosti koje financira Europska unija, obvezuje se poduzimati neke mjere predostrožnosti koje su potrebne da se izbjegne rizik sukoba interesa i obavještava Komisiju odmah o svakom sukobu interesa ili nekoj situaciji pogodnoj da izazove neki takav sukob.
- (3) Primjenjuju se sljedeće definicije:
 - a) *Nepravilnost* podrazumijeva svaki prekršaj odredbe primjenljivih pravila i ugovora koji rezultiraju iz jednog akta ili propusta od strane ekonomskog operatora koji ima, ili bi imao, učinak prejudiciranja glavnog proračuna Europske unije opterećujući jedan neopravdani stavak troška glavnog proračuna.
 - b) *Prevara* znači neki namjerni čin ili propust koji se odnosi na: upotrebu ili predstavljanje lažnih, netočnih ili nepotpunih izjava ili dokumenata, koja ima kao posljedicu pronevjeru ili bespravno zadržavanje novčanih sredstava iz glavnog proračuna Europske unije ili proračuna kojim upravlja, ili u korist, Europske unije; neobjavljivanje podataka kršeći specifične obaveze s istim učinkom; pogrešna primjena takvih novčanih sredstava u svrhe osim onih za koje su one prvobitno dodijeljene.

- (c) *Aktivna korupcija* je definirana kao namjerna akcija za bilo koga tko obećava ili daje, izravno ili putem posrednika, prednost bilo koje vrste za samog dužnosnika ili za treću stranu za njega da on djeluje ili da se suzdrži od djelovanja u skladu s njegovom dužnošću ili u provođenju svojih funkcija u neizvršenju svojih službenih obaveza na način koji oštećuje ili će vjerovatno oštetiti financijske interese Europske unije.
- (d) *Pasivna korupcija* se definira kao namjerna akcija nekog dužnosnika, koji, izravno ili putem posrednika, zahtijeva ili prima prednost bilo koje vrste za samog dužnosnika ili za treću stranu, ili prima obećanje takvog preimущества da djeluje ili da se suzdrži od djelovanja u skladu s njegovom dužnošću ili u provođenju svojih funkcija u neizvršenju svojih službenih obaveza na način koji oštećuje ili će vjerovatno oštetiti financijske interese Europske unije.

14 NADZOR, KONTROLA I REVIZIJA OD KOMISIJE I SUDA REVIZORA

- (1) Svi ugovori mogu biti podložni nadzoru i financijskoj kontroli od Komisije uključujući Europski ured protiv prevare (OLAF) i revizije od Europskog suda revizora. Valjano ovlašteni agenti ili predstavnici Komisije i Europski ured protiv prevare (OLAF) imaju pravo provoditi svaku tehničku i financijsku provjeru ako to Komisija ili Europski ured protiv prevare (OLAF) smatra neophodnim, pratiti provedbu programa uključujući posjete mjestima i prostorijama na kojima se provode aktivnosti koje financira Europska unija. Komisija prethodno obavještava državne vlasti u pogledu takvih misija.
- (2) Korisnik osigurava sve tražene informacije i dokumente uključujući neke kompjuterizirane podatke i poduzima sve odgovarajuće mjere da bi se olakšao rad osoba kojima je naređeno provođenje revizije ili inspekcije.
- (3) Da bi se osigurala efikasna zaštita financijskih interesa Europske unije, Komisija, uključujući Europski ured protiv prevare (OLAF), može također provoditi dokumentarne kontrole i kontrole na licu mjesta i inspekcije u skladu s proceduralnim odredbama Pravilnika Vijeća (EC, Euratom) broj 2185/1996 od 11. studenog 1996. godine⁴. Ove kontrole i inspekcije bi se trebale pripremati i provoditi u uskoj suradnji s kompetentnim vlastima koje je odredio Korisnik, što će biti objavljeno pravovremeno o predmetu, svrsi i pravnog osnovi kontrole i inspekcije, tako da oni mogu osigurati svu potrebnu pomoć. Korisnik određuje službu koja će pomoći kod zahtjeva Europskog ureda protiv prevare (OLAF) u provođenju istraživanja u skladu s Pravilnikom Vijeća (EC, Euratom) broj 2185/1996. Ako Korisnik želi, kontrole i inspekcije na licu mjesta mogu se provoditi zajednički s njima. Tamo gdje se sudionici u akcijama koje financira Europska unija odupiru kontrolama i inspekcijama na licu mjesta, Korisnik, djelujući u skladu s državnim pravilima, pruža inspektorima Komisije/Europskog

⁴ OJ L 292, 15. 11. 1996, str.2.

ureda protiv prevare (OLAF) takvu pomoć koju oni trebaju da im dozvole vršiti svoju dužnost u provođenju kontrole ili inspekcije na licu mjesta.

Komisija/Europski ured protiv prevare (OLAF) izvještava Korisnika što je moguće prije o bilo kojoj činjenici ili sumnji koja se odnosi na nepravilnost koja je primijećena u toku kontrole i inspekcije na licu mjesta. U svakom slučaju, od Komisije/Europskog ureda protiv prevare (OLAF) se traži da obavijesti gore spomenute vlasti o rezultatu takvih kontrola i inspekcija.

- (4) Gore opisane kontrole i revizije primjenjive su za sve ugovornike i podugovornike koji su primili novčana sredstva Europske unije.
- (5) Ne dovodeći u pitanje odgovornosti Komisije i Europskog suda za revizore, izvještaji i radnje provedene prema ovom Sporazumu mogu se provjeriti prema odluci Komisije od strane same Komisije ili od vanjskog revizora kojeg odredi Komisija.
- (6) Korisnik osigurava istraživanje i učinkovito tretiranje sumnjivih slučajeva prevare i nepravilnosti i osigurava funkcioniranje mehanizma kontrole i mehanizama za izvještavanje koji je jednak onome predviđen u Pravilniku Komisije (EC) broj: 1826/2006 od 8. prosinca 2006. godine⁵. U slučaju da postoji sumnja u prijevaru ili nepravilnost, Komisija mora bez odgađanja biti obaviještena.

15 NADOKNADA NOVČANIH SREDSTAVA U SLUČAJU NEPRAVILNOSTI ILI PREVARE

Za svaki dokazani slučaj nepravilnosti ili prevare otkriven u bilo koje vrijeme za vrijeme provedbe pomoći na osnovu programa ili kao rezultat revizije Komisija će nadoknaditi novčana sredstva.

16 TUMAČENJE

- (1) Osim ako podliježu izričitim odredbama u ovom Sporazumu koje nalažu suprotno, termini koji se koriste u ovom Sporazumu imaju isto značenje koje im je pripisano u Financijskoj uredbi broj 966/2012 i Pravilima primjene.
- (2) Osim ako podliježu izričitim odredbama u ovom Sporazumu koje nalažu suprotno, reference na ovaj Sporazum su reference na ovaj Sporazum s izmjenama i dopunama, ili povremenim zamjenama.
- (3) Sva pozivanja na propise Vijeća ili Komisije odnose se na verziju tih uredbi kako je naznačeno. Ako je potrebno, izmjene tih propisa bit će prenesene u ovaj Sporazum u vidu amandmana.

⁵ OJ L 371, 27. 12. 1996, str.4.

- (4) Naslovi u ovom Sporazumu nemaju nikakav pravni značaj i ne utječu na njegovo tumačenje.

17 DJELOMIČNO PRAVNO NEVAŽENJE I NENAMJERNI PROPUSTI

- (1) Ako odredba ovog Sporazuma jeste ili postane nevažeća, ili ako ovaj Sporazum sadrži nenamjerne propuste, to neće utjecati na validnost ostalih odredbi ovog Sporazuma. Strane će zamijeniti svaku nevaljanu odredbu valjanom odredbom koja je najbliža moguća svrsi i namjeni nevažeće odredbe.
- (2) Strane će ispraviti bilo koji nenamjerni propust odredbom koja najbolje odgovara svrsi i namjeri ovog Sporazuma, u skladu s Financijskom uredbom broj 966/2012 i Pravilima primjene.

18 REVIZIJA I AMANDMANI

- (1) Provedba ovog ugovora bit će podložna *periodičnim* revizijama uvijek po dogovoru između Strana.
- (2) Svaki amandman o kojem se dogovore Strane bit će u pismenoj formi i činit će dio ovog Sporazuma. Takav amandman stupa na snagu danom koji utvrde Strane.

3 PRESTANAK

- (1) Ne dovodeći u pitanje stavak 2, ovaj ugovor prestaje osam godina nakon njegovog potpisivanja. Ovaj prestanak ne isključuje mogućnost da Komisija pravi financijske ispravke.
- (2) Ovaj ugovor može prekinuti i jedna i druga Strana dajući pismeno obavještenje drugoj Strani. Takav prestanak stupa na snagu šest kalendarskih mjeseci od dana pismene obavijesti.

20 RJEŠAVANJE RAZLIKA

- (1) Razlike koje proizlaze iz tumačenja, djelovanja i provedbe ovog Sporazuma, na bilo kojem i na svim nivoima sudjelovanja, rješavaju se mirnim putem kroz konsultacije među stranama.
- (2) U odsustvu prijateljskog rješenja, bilo koja strana može uputiti predmet na arbitražu u skladu s Opcionalnim pravilima Stalnog arbitražnog suda za arbitraže koje uključuju međunarodne organizacije i države, a koja su na snazi na dan potpisivanja ovog Sporazuma.
- (3) Jezik koji se koristi u arbitražnom postupku je engleski jezik. Nadležni organ za zakazivanje je Glavni sekretar Stalnog arbitražnog suda, po zaprimanju pisanog zahtjeva koji podnese bilo koja Strana. Odluka sudije arbitražnog suda je obavezujuća za sve strane i ne postoji mogućnost žalbe.

21 OBAVJEŠTENJA

- (1) Svako obavještenje u vezi s ovim ugovorom pravi se u pismenoj formi i na engleskom jeziku. Svako obavještenje mora biti potpisano i mora biti otpremljeno kao originalni dokument ili faksom.

- (2) Svaka komunikacija u vezi s ovim Sporazumom mora biti poslana na sljedeće adrese:

Za Komisiju:

Gosp. Gerhard Schumann-Hitzler
Director D
Opća uprava za proširenje
CHAR 04/99
B-1049 Brussels

Za Korisnika:

Gđa. Nevenka Savić
Nacionalni koordinator
Direkcija za Europske integracije
Trg BiH 1
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

22 BROJ ORIGINALA

Ovaj Sporazum je sačinjen od dva primjerka na engleskom jeziku.

23 ANEKSI

Aneks A čini sastavni dio ovog Sporazuma.

24 STUPANJE NA SNAGU

Ovaj Sporazum stupa na snagu na dan potpisivanja. Ako strane potpišu dokument na različite datume, ovaj Sporazum stupa na snagu na dan kada ga potpiše posljednja Strana.

Potpis, za i u ime Bosne i Hercegovine,

Gospođa Nevenka Savić
Nacionalna koordinatorica, Direktorica

Sarajevo
Datum: 05.12.2013.g.

Potpis, za i u ime Europske komisije

Gospodin Gerhard Schumann-Hitzler
Direktor D

Brisel
Datum: 22.10.2013.g.

**ANNEKS A: Pripremna aktivnost za očuvanje i obnavljanje kulturnog naslijeđa u
konfliktnim područjima na Zapadnom Balkanu za 2012. godinu**

1. IDENTIFIKACIJA

Korisnici	Zapadni Balkan: Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Republika Makedonija, Crna Gora, Srbija i Kosovo ¹
CRIS broj	2012/023-867
Godina	2012
EU doprinos	EUR 3 000 000
Provedbeni organ	Europska komisija
Posljednji datum za zaključivanje Financijskog sporazuma	Najkasnije 31. siječnja 2013. godine
Posljednji datum za ugovaranje	Tri godine od datuma zaključivanja financijskih sporazuma. Nema roka za evaluaciju projekata kao što je navedeno u članku 166(2) Uredbe o financiranju. Ovi datumi se također primjenjuju na domaće sufinanciranje.
Posljednji datum za izvršenje	Dvije godine od zadnjeg datuma za ugovaranje. Ovi datumi se također primjenjuju na domaće sufinanciranje
DAC Šifra sektora	41040 – Očuvanje lokacija
Povezana Proračunska linija	22 02 09: Pripremna aktivnost- Očuvanje i obnavljanje kulturnog naslijeđa u konfliktnim područjima
Jedinica za programiranje	Jedinica D3 Regionalni programi, DG za proširenje
Jedinica za provedbu	(1) Delegacija EU u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji; Ured EU na Kosovu (2) Jedinica D3 Regionalni programi, DG za proširenje.

¹ Ova oznaka ne dovodi u pitanje stavove o statusu, i u skladu je s Rezolucijom 1244 i ISJ mišljenja o proglašenju nezavisnosti Kosova.

2. PROGRAM

2.1 Uvod

Između 2003. i 2010. godine, Vijeće Europe i Europska komisija su proveli zajedničku aktivnost nazvanu "Integralni projekat planiranja/ispitivanja rehabilitacije arhitektonske i arheološke baštine" (IRPS/SAAH). Njegov uspjeh je priznat na Europskoj ministarskoj konferenciji o "Rehabilitaciji zajedničkog naslijeđa" koji se održao u Ljubljani, Slovenija u studenom 2009. godine, na nivou ministara kulture Zapadnog Balkana.

On je postao poznat kao "Ljubljanski process". Zamišljen je kao regionalni projekt s namjerom jačanja postojeće sinergije kroz jasnu regionalnu suradnju u prekograničnim projektima rehabilitacije i kao prijelazna faza prema stalnoj strukturi izgrađenoj na osnovi IRPS/SAAH i kojom će upravljati sami Korisnici.

U 2010. godini, Savjet ministara za kulturu iz zemalja Jugoistočne Europe (CoMoCoSEE) odlučio je da Vijeće za regionalnu suradnju (RCC), u suradnji s Europskom komisijom i Vijećom Europe, treba nastaviti poticati rehabilitaciju i restauraciju kao i očuvanje kulturnog naslijeđa u Jugoistočnoj Europi. Namjera je da "Ljubljanski proces" preraste u stalnu strukturu upravljana od strane samih Korisnika.

Radi toga je, nakon ovih odluka, osnovana radna grupa za provođenje "Ljubljanskog procesa" (TFCS, Radna grupa za kulturu i društvo) od strane zemalja regije uz učešće RCC-a i Vijeća Europe i uz financijsku podršku Europske komisije.

Ova pripremna aktivnost je peta i krajnja godina akcije koju je uveo Europski parlament kao proračunski nalog za očuvanje i restauraciju kulturnog naslijeđa u prethodnim konfliktnim područjima na Zapadnom Balkanu. Sadašnja inicijativa je nastavak ostalih programa pokrenutih od Europskog parlamenta i Europske komisije.

Europski parlament je pokrenuo dvije pilot sheme u 2008. i 2009. godini i dvije pripreme aktivnosti u 2010. i 2011. godini: vidi naslov 2.3.2. ispod.

Pored toga, Europska komisija je financirala nekoliko aktivnosti preko Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA): vidi naslov 2.3.2 ispod

Za 2012. godinu, Proračunski organ je dodijelio 3 miliona EUR iz proračuna Europske unije za podršku projektima za očuvanje i restauraciju vrijednih kulturnih i vjerskih objekata (crkve, džamije, biblioteke, muzeji, spomenici, itd) oštećenih ili uništenih ratom ili drugim političkim konfliktima na Zapadnom Balkanu.

Tijekom razdoblja pilot sheme i pripremnih radnji, svake godine koristile su se različite metode provedbe, čije će koristi biti predmet konačne procjene. Različite metode su sljedeće:

- "pilot sheme" za 2008. i 2009.: ugovori o radovima za očuvanje kulturnih i religijskih spomenika a koji su vođeni od strane Delegacija EU na Zapadnom Balkanu;
- "pripremna aktivnost" za 2010.: Javni pozivi vođeni izravno od strane Europske komisije;
- "pripremna aktivnost" iz 2011.: izravan grant RCC-u koji će biti proveden od strane RCC-a i TFCS-a.

Za ispunjenje 2012, namjera je odrediti, odabrati i sanirati indikativno 3 lokacije kulturnog naslijeđa u jednakom broju na Zapadnom Balkanu uzimajući u obzir zrelost i sufinanciranje svakog projekta.

Pomoću ove pripremne aktivnosti, namjera je da se saniraju lokacije kulturnog naslijeđa koje su pogođene ratnim akcijama, da se doprinese održivom razvoju lokacija u pogledu vrijednih kulturnih objekata, da se ubrza interkulturalni dijalog, pomirenje, poveća svijest o različitosti kultura na Zapadnom Balkanu među populacijom i konačno podrži ekonomski razvoj.

2.2 Opis

Sadašnja pripremna aktivnost ima dvije svrhe:

- Sancija/restauracija/očuvanje lokacija kulturnog naslijeđa na Zapadnom Balkanu u cilju poticanja i razvoja kulturnog naslijeđa u regiji.
- Procjena pilot shema i pripremnih aktivnosti koje su financirane iz proračuna 2008. do 2012. i prikazane u 2.3.2 ispod.

2.2.1 Identifikacija, odabir i rehabilitacija lokacija kulturnog naslijeđa na Zapadnom Balkanu

Ova namjera će se sprovesti s EU proračunom od 2,8 miliona EUR kroz sljedeće korake:

(i) TCFS preko svog sekretarijata utvrđuje jedan do dva projekta po Korisniku koji je u okviru popisa Ljubljanskog procesa (uži popis). Od dugog popisa od 20 projekata koji su uključeni u Ljubljanski process, 14 projekata je i dalje bez financijske podrške. Za svaki projekat sekretarijat će razraditi opis projekta uključujući, između ostalog, troškove, sufinanciranje, raspoložive pripremne studije, sadašnje stanje, cilj rehabilitacije i odgovarajuće ugovore (indikativna prognoza: listopad-studen 2012. godine)

(ii) Vijeće Europe će mobilizirati tim stručnjaka za pregledanje užeg popisa projekata posebno tražeći dostupnost i kvalitet pripremnih dokumenata za svaku lokaciju, njihove perspektive sufinanciranja, razvoj i potencijalni utjecaj projekata (indikativna prognoza: prosinac 2012. - veljača 2013).

(iii) Europska komisija, Generalni direktorat za proširenje u koordinaciji s Delegacijama EU/ Uredom EU u odnosnim Korisnicama, na osnovu užeg popisa i mišljenja stručnjaka biraju indikativno 3 projekta (s popisa 14 projekata) koji će biti financirani ovisno od zrelosti, sufinanciranja i zahtijevanih financijskih sredstava EU. Ne više od jednog projekta po korisniku treba biti odabran (indikativna prognoza: ožujak 2013. godine)

(iv) Korisnici odabranih projekata će pripremiti idejne projekte za odabrani projekt (ako još uvijek nije dostupan), tako da bi se tenderi za kompletan dizajn i radove mogli provesti odmah nakon zaključivanja financijskih sporazuma (indikativna prognoza: ožujak-rujan 2013. godine)

(v) Europska komisija će zaključiti financijski sporazum sa svakim zemljom Korisnicom u kojoj se nalazi odabrana lokacija (indikativna prognoza: travanj-rujan 2013. godine)

(vi) Delegacije EU/Ured EU u zemljama korisnicama odabranih projekata će provesti jedan ugovor za radove (1 ugovor za radove po projektu) putem odabira specijaliziranih izvođača s iskustvom u rehabilitaciji/očuvanju/održavanju povijesnih i kulturnih spomenika i lokaliteta. (Nabavka ugovora o radovima od rujna 2013. do ožujka 2014., s potpisivanjem između ožujka i svibnja 2014). (provedba ugovora o radovima će biti tijekom 2014. i 2015.).

2.2.2 Evaluacija:

Iznos od 200.000 EUR će biti izdvojen za provođenje evaluacije programa za pet godina od 2008. do 2012. godine. Rezultati mogu također poslužiti kao buduća referenca za konačne aktivnosti Komisije na području kulturnog naslijeđa u ostalim geografskim oblastima.

Ova aktivnost će se realizirati putem određenog ugovora, u okviru postupka za okvirni ugovor koji je pokrenut za tu namjenu, na kraju razdoblja izvršenja ovog programa.

2.3 Pregled prethodnih i tekućih pomoći uključujući naučene lekcije i koordinaciju donatora

Nekoliko projekata koje financira EU je poduzeto u oblasti očuvanja kulturnog naslijeđa na zapadnom Balkanu:

2.3.1 "Pretpristupni instrument" (IPA)

Komisija se obavezala da će izdvojiti značajna sredstva EU iz IPA fondova za financiranje "Ljubljanskog procesa", podržavajući rehabilitaciju nekoliko lokacija na Zapadnom Balkanu. Sljedeći projekti se financiraju iz IPA državnih programa:

Lokacija	Projekt	Izvor sredstava	Proračun (milijon EUR)
Albanija	Bazar, Korča	IPA 2009	0.81 ²
Bosna i Hercegovina	Nacionalna knjižnica i Vijećnica, Sarajevo	IPA 2009	4.00
	Vijećnica, Novi Grad	IPA 2010	1.00
Hrvatska	Moise Palača, Cres	IPA 2013 ³	3.53
	Rekonstrukcija Maškovića Hana i ekonomska revitalizacija naselja Vrana	IPA 2009	1.82
Kosovo	Tvrđava u Prizrenu	IPA 2009	2.50
Republika Makedonija	Crkva Svetog Đorđa, Staro Nagoričane: očuvanje i revitalizacija kulturno-turističkog mjesta	IPA 2009	1.16
	Revitalizacija i adaptacija Shengjul (Gjulshen) hamama u kulturno-informativni centar	IPA 2010	0.81
Ukupno EUR miliona			16.54

² Dio sveobuhvatnog projekta kulturnog naslijeđa za Albaniju od 5 miliona EUR.

³ Očekuje se Implementacijska odluka Komisije.

U tom cilju, 1,5 miliona eura je izdvojeno iz Višekorisićne IPA 2010 za podršku prijenosa "Ljubljanskog procesa" na regiju, kako bi se omogućilo samim korisnicima da održe njihovu dugoroćnu provedbu:

- EUR 1.1 milion RCC-u da se osigura da se politićki ciljevi "Ljubljanskog procesa" slijede.
- EUR 0.4 miliona Vijeću Europe za pružanje tehniće pomoći RCC-u i da nadgleda prijenos "Ljubljanskog procesa" na Korisnike.

2.3.2 Pilot sheme Europskog parlamenta i pripreme aktivnosti

Sljedeće aktivnosti su odobrene:

- 2008 "Pilot shema": EUR 3 miliona za očuvanje kulturnih i vjerskih spomenika u Bosni i Hercegovini i Kosovu: naslov 2.3.2.1;
- 2009 "Pilot shema": EUR 3 miliona za očuvanje kulturnih i vjerskih spomenika u Hrvatskoj, Crnoj Gori i Srbiji: naslov 2.3.2.1;
- 2010 "Priprema aktivnost": EUR 2,25 miliona za pokretanje nekoliko aktivnosti putem javnog poziva za podnošenje projektnih prijedloga s ciljem rehabilitacije kulturnog naslijeđa lokacija koje su pogođene ratom i koji obuhvaćaju nekoliko etnićkih i vjerskih zajednica: naslov 2.3.2.2;
- 2011 "Priprema aktivnost": EUR 0,50 miliona: izravan grant RCC-u koji će biti proveden od strane TFCS-a: naslov 2.3.2.3;

2.3.2.1 Pilot sheme 2008. i 2009.:

Pilot sheme 2008. i 2009. izvršavaju se putem ugovora o radovima kojima upravljaju relevantne Delegacije EU i Ureda EU u Kosovu i koji su u različitim fazama provedbe:

- Bosna i Hercegovina: (2008.) "Rekonstrukcija arhitektonskog naslijeđa u Stocu"
- Kosovo: (2008) "Razvoj objekata vjerskog kulturnog naslijeđa u Prizrenu" (2008.).
- Hrvatska: (2009.) "Baština kao sredstvo razvoja: rekonstrukcija arhitektonskog naslijeđa u centru grada Vukovara - održivi oporavak i razvoj ratom razorene zajednice" (2009.).
- Crna Gora: (2009.) "Revitalizacija kulturnog naslijeđa u okviru održivog razvoja u Bešci"
- Srbija: (2009) "Objekat kulturnog naslijeđa u Senjskom Rudniku"

2.3.2.2 Priprema aktivnost 2010

Ova priprema Aktivnost se provodi kroz nekoliko ugovora o donacijama nakon poziva za podnošenje prijedloga projekata. Osam (8) grantova s Organizacijama civilnog društva iz zemalja Zapadnog Balkana (4) i sa zemljama članicama EU (4) ugovoreno je krajem 2011. Oni pokrivaju različite aspekte kulturnog naslijeđa:

- *Na institucionalnoj razini:* poboljšanje zakonodavnog i regulatornog okruženja, razvoj kapaciteta na lokalnoj i regionalnoj razini, razvoj pokazatelja i mjerila.

- *Na obrazovnoj razini:* razvoj nastavnih planova i programa, shema mobilizacije studenata i prosvjetitelja iz oblasti kulture.
- *Na socioekonomskoj razini:* holistička zaštita kulturne baštine i njene teritorijalne implikacije, razvoj turističkih aktivnosti, mrežnih aktivnosti, nagrada i natjecanja, zanata i vještina, očuvanje ekonomskih aktivnosti vezani za kulturno naslijeđe, razvoj i primjena ekonomskih modela.
- *Na među-kulturnoj razini:* primjeri socijalne uključenosti temeljene na kulturi, među-kulturna tolerancija i razumijevanje i strateški pristupi koji se time bave, suradnja za restauraciju, među-kulturne medijske kampanje.

2.3.2.3 Pripremna aktivnost 2011.

Pripremna aktivnost ima oblik granta za RCC koji će provoditi TFCS da osigura političku podršku u okviru "Ljubljanskog procesa" za realizaciju konkretnih razvojnih projekata, uključujući njihovu promociju, jačanje suradnje između korisnika i razvoj partnerstva za osiguravanje financijskih sredstava i održivosti projekata.

Akcija je povezana s "Ljubljanskim procesom" i olakšava neke preliminarne tehničke postupke (npr. konsolidacijski radovi, preliminarni studije, master planovi, projektiranje, tender dizajn) za restauraciju spomenika i lokaliteta. TFCS pruža pomoć državnim vlastima da savladaju proceduralne probleme i da se osigura financiranje najzrelijih projekata.

Akcije se predlažu od strane državnih uprava uz pomoć međunarodnih stručnjaka i provode od strane TFCS-a putem dodjele ugovora o nabavkama. Namjera je da aktivnosti povećaju svijest o kulturnoj različitosti na Zapadnom Balkanu, izgrade povjerenje i podrže lokalni razvoj restauratorskih vještina.

2.3.3 Naučene lekcije

Prethodno iskustvo pokazuje da su zrelost odabranih projekata (dostupnost i kvalitet pripremljenih dokumenata kao što su studije izvodljivosti i idejna rješenja, kao građevinske dozvole) dokazali da nisu bili na očekivanom standardu i zato je došlo do odlaganja provođenja javnih nabavki. Osim toga, zbog financijske krize, Korisnici su imali poteškoća u osiguravanju potrebnih sredstava za sufinanciranje završetka projekata. Oba uzroka su doprinijela tome da su većina projekata rehabilitacije financiranih do sada još u fazi provedbe.

Bilo koja aktivnost u pogledu "interkulturalnog dijaloga" treba biti formulirana u bliskoj suradnji sa zainteresiranim stranama kao što su državne i lokalne vlasti kao i civilno društvo, tako da se izgradi najšira moguća suglasnost.

Pristup provjeren na licu mjesta tokom terenskih projekata pokazao je da individualna i kolektivna odgovornost za očuvanje i održivo korištenje kulturnog naslijeđa su značajno doprinijeli ljudskom razvoju i kvalitetu života.

Kroz realizaciju aktivnosti iz prethodnih godina došlo je do velike promjene u percepciji kulturnog naslijeđa. Aktivnosti nisu samo doprinijele jako poboljšanoj klimi za izgrađeno naslijeđe, gdje istovremeno ministarstva kulture preuzimanja snažno vodstvo u financiranju zajedno s velikim doprinosima Europske komisije, nego i davanju stručnjacima za naslijeđe u zemljama više glasa i bolji pristup kod svojih vlasti kao i pojačanu ulogu nevladinih organizacija i civilnog društva.

Etnička podjela još uvijek postoji u nekim područjima nakon dramatičnih događaja iz posljednjeg rata. Aktivnosti su značajno doprinijele smirivanju etničkog sukoba, ali u isto vrijeme, oni riskiraju stvaranje daljnjih tenzija.

Pored toga, izgrađeno nasljeđe igra ključnu ulogu u prostornom planiranju i održivom razvoju, balansirajući zaštitu i ponovno korištenje nasljeđa s planiranjem budućeg oblika u izgrađenom okruženju, za dugoročnu dobrobit sveukupnog stanovništva, nezavisno od etničke, nacionalne ili vjerske pripadnosti.

2.3.4 Koordinacija donatora

Komisija nastoji osigurati dobru koordinaciju u programiranju kao i provedbi organiziranjem redovnih sastanaka tokom godine s Korisnicima, delegacijama EU, državama članicama EU, Međunarodnim financijskim institucijama (MFI), RCC-om, Ujedinjenim narodima i drugim međunarodnim organizacijama.

Cilj ovoga je osiguravanje komplementarnosti i izbjegavanje preklapanja, kao i poboljšanje što je više moguće lokalno vlasništvo izbora, sadržaja i dizajna programa. U kontekstu "Ljubljanskog procesa", posebna važnost se daje ulozi TFCS-a.

Program će također uzeti u obzir i aktivnosti koje se poduzimaju u okviru drugih financijskih instrumenata koje se bave kulturnim nasljeđem i pomirenjem u okviru svojih programskih aktivnosti, na primjer IPA, Europski instrument za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) i Instrumenta europskog susjedstva i partnerstva (ENPI).

2.4 Ostala pitanja

Jednake mogućnosti i ne-diskriminacija

Principi i praksa jednakih mogućnosti za žene i muškarce će se garantirati tako da se osigura njihovo ravnopravno sudjelovanje u aktivnostima. Konkretno, pripremne aktivnosti osiguravaju uključivanje ravnopravnosti spolova, jednake mogućnosti i pitanja manjina u okviru ciljnih institucija i izlaza.

Zaštita okoliša i klimatske promjene

Korisnici i/ili izabrani izvođači će osigurati da poduzete aktivnosti ne uništavaju okoliš i da će biti u skladu s propisima zaštite okoliša na Zapadnom Balkanu. Svaki projekt mora biti usklađen s državnim zakonodavstvom u pogledu studija procjene utjecaja na okoliš kao dio studije izvodljivosti.

Poštivanje i zaštita manjina i osjetljivih grupa

Program potiče izgradnju mostova između različitih etničkih i vjerskih zajednica na cijelom Zapadnom Balkanu. Stoga, posebna pažnja bit će posvećena ovom pitanju u pogledu poštovanja manjina i uzet će se u obzir prilikom provedbe ovog projekat.

Uključenost civilnog društva/ zainteresiranih strana

Sve aktivnosti će posvetiti posebnu pažnju različitim etničkim i vjerskim skupinama i poticati međusobnu suradnju kako unutar Zapadnog Balkana tako i u drugim područjima, uključujući aktivnosti umrežavanja s organizacijama država članica EU. Korisnici i agencije za provedbu će tražiti uključivanje civilnog društva u upravljanje i praćenje projekata.

2.5 Pretpostavke i preduvjeti

Uspjeh aktivnosti u okviru ovog programa će zavistiti u velikoj mjeri od individualne posvećenosti uključenih Korisnika, koji trebaju osigurati potrebna financijska i institucionalna sredstva za njihov uspjeh.

3. PRORAČUN

3.1 Indikativna proračunska tabela

	Institucionalna izgradnja (IB)				Investicije (INV)				Ukupno (IB + INV)	Ukupno EU doprinos				
	Ukupni troškovi		EU doprinos		Državni doprinos*		Ukupni troškovi				EU doprinos		Državni doprinos*	
	EUR (a)=(b)+(c)	% ⁽¹⁾	EUR (b)	% ⁽¹⁾	EUR (c)	% ⁽¹⁾	EUR (d)=(e)+(f)	% ⁽¹⁾			EUR (e)	% ⁽¹⁾	EUR (f)	% ⁽¹⁾
Rehabilitacija lokacija	200 000		200 000	100	-		3 100 000	90.3	2 800 000	9.7	300 000	9.7	2 800 000	93.33
Evaluacija	200 000		200 000	100	-		-	-	-	-	-	-	200 000	6.67
UKUPNO	200 000		200 000	100	-	-	3 100 000	90.3	2 800 000	9.7	300 000	9.7	3 000 000	100

* Doprinos (javni i privatni državni i / ili međunarodni doprinos) osiguran od strane države.

(1) Izraženo u % ukupnih troškova IB ili INV (stupac (a) ili (d)).

(2) Izraženo u % od sveukupnog zbroja stupca (h).

3.2 Princip sufinanciranja koji se primjenjuje na program

Doprinos EU, što predstavlja 90, 91% ukupnog proračuna izdvojenog za ovaj program, izračunat je u odnosu na prihvatljive troškove, koji se u slučaju centraliziranog upravljanja zasnivaju na ukupnim troškovima. Ova stopa se smatra kao maksimalna. Tek nakon odabira projekata će biti poznat točan iznos sufinanciranja.

Za održivost "Ljubljanskog procesa" važno je da su Korisnici u regiji pozvani da ga održavaju u budućnosti uvjereni da je Europska komisija oblikovala, sudjelovala i financijski podržala takve inicijative, te da će osigurati poštovanje standarda EU u oblasti zaštite kulturnog naslijeđa u okviru budućeg pristupanja zemalja Korisnica. Dakle, ovaj program će predstavljati samo prvu fazu (priprema faza) ukupnih razvojnih projekata kulturnog naslijeđa.

4. PROVEDBA

4.1 Načini upravljanja i modaliteti provedbe

Program će se realizirati na centraliziranoj osnovi od strane Europske komisije u skladu s člankom 53a Financijske uredbe⁴ i odgovarajućim odredbama Pravila provedbe⁵. Program će voditi Generalni direktorat za proširenje. Pojedinačni tenderi za radove i ugovori (investicije) će biti realizirani i upravljani od strane Delegacija Europske unije /Ureda EU u zemljama korisnicama i Generalni direktorat za proširenje će izvršiti procjenu (izgradnja institucija) kroz određeni ugovor (ugovor o djelu) pod okvirnim ugovorom.

4.2 Opća pravila nabavki

Nabavke će slijediti odredbe Dijela Dva, Naslova IV Financijske uredbe i Dijela Dva, Naslova III, Pogavlja 3 njenih pravila provedbe kao i pravila i postupaka za ugovore za usluge, nabavke i radove koji se financiraju iz općeg proračuna Europske zajednice za svrhe suradnje s trećim zemljama usvojenih od Komisije 24. svibnja 2007. godine (C(2007)2034).

Komisija će koristiti proceduralne smjernice i standardne obrasce i modele radi lakše primjene navedenih pravila koji se nalaze u "Praktičnom vodiču za ugovorne procedure za vanjske aktivnosti Europske unije" ("Praktični vodič") objavljenom na web stranici Komisije na datum pokretanja nabavke.

5. PRAĆENJE I EVALUACIJA

5.1 Praćenje

Komisija može poduzeti bilo koju aktivnost koju smatra potrebnom za praćenje dotičnog programa.

5.2 Evaluacija

Program podliježe prethodnim evaluacijama, kao i privremenim i, gdje je relevantno, naknadnim evaluacijama u skladu s Financijskom uredbom i njenim Pravilima provedbe, u cilju poboljšanja kvaliteta, učinkovitosti i dosljednosti pomoći iz fondova EU i strategije i provođenja programa. Rezultati evaluacija će se uzeti u obzir u ciklusu programiranja i provedbe. Komisija može također obavljati strateške evaluacije.

⁴ Uredba 1605/2002 (OJ L 248.16.9.2002. p.1)

⁵ Uredba 2342/2002 (OJ L 357, 31.12.2002, p. 1).

6. REVIZIJA, FINANCIJSKA KONTROLA I MJERE ZA BORBUTIV PRIJEVARA

Računi i aktivnosti svih strana uključenih u realizaciju ovog programa, kao i svi ugovori i sporazumi za provođenje ovog programa, predmet su, s jedne strane, nadzora i financijske kontrole od strane Komisije (uključujući Europsku kancelariju za borbu protiv prevara), koja može izvršavati provjere po svom nahodanju, bilo samostalno ili preko vanjskog revizora, i, s druge strane, revizije od strane Europskog revizorskog suda. Ovo uključuje mjere kao što su prethodne provjere tendera i ugovaranja koje provode Delegacije u zemljama korisnicama.

Da bi se osigurala učinkovita zaštita financijskih interesa Europske unije, Komisija (uključujući Europski ured za borbu protiv prijevara) može obavljati provjere i inspekcije na licu mjesta u skladu s procedurama predviđenim u Uredbi Vijeća (EZ, Euratom) 2185/96⁶.

Gore opisane kontrole i revizije važe za sve izvođače, podizvođače i korisnike grantova koji su dobili sredstva EU.

7. BEZNAČAJNA PRERASPODJELA SREDSTAVA

Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja (AOD) ili dužnosnik za ovjeravanje na osnovi pod-delegiranja (AOSD), u skladu s delegacijom ovlasti koja su mu data u AOD-u, u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, može, kada je to potrebno, preuzeti beznačajnu preraspodjelu sredstava bez izmjena odluke o financiranju. U vezi s tim, kumulativne preraspodjele koje ne prelaze 20% ukupnog iznosa predviđenog za program ne smatraju se značajnim, pod uvjetom da one ne utječu na prirodu i ciljeve programa.

8. OGRANIČENA PRILAGODAVANJA U PROVEDBI PROGRAMA

Ograničena prilagodavanja u provedbi ovog programa koje utječu na osnovne elemente navedene u članku 90. Pravila za provedbu Financijske uredbe, koje su indikativne prirode⁷, mogu biti poduzete, kada je to potrebno, od strane dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja (AOD) ili od strane dužnosnika za ovjeravanje na osnovi poddelegiranja (AOSD) u skladu s delegiranjem ovlasti koja su mu dodijeljena od strane AOD-a, u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja bez potrebne izmjene odluke o financiranju.

⁶ OJ L 292; 15.11.1996; p. 2.

⁷ Ovi osnovni elementi indikativne prirode su za grantove indikativni iznos za poziv za prijedloge i za nabavku indikativni broj i tip predviđenih ugovora i indikativni vremenski okvir za pokretanje postupka nabavke

Projektni sažetak

1 IDENTIFIKACIJA

2

Naziv projekta	II. faza rekonstrukcije tvrđave „Kastel“, - dio 2: „Kulturni centar s pomoćnim službama“
CRIS Odluka broj	2012/023-867
Br. projekta	2
Kôd za MIPD sektor <i>Numeriranje je za dobrobit EU statistike i nije potrebno da se podudara s numeriranjem korisnika MIPD-a.</i>	Društveni razvoj
Statistički kôd za ELARG	22 02 09: Pripremna aktivnost – Očuvanje i restauracija kulturnog naslijeđa u područjima konflikta
Kôd sektora DAC	41040 – Očuvanje lokaliteta
Ukupni troškovi (PDV isključen)¹	1 270 000 EUR
Doprinos EU	1 130 000 EUR
Način rukovođenja	Centralizirani
<i>Centralizirano rukovođ.:</i> Zadužena je Delegacija EU	Delegacija Europske unije u Bosni i Hercegovini
Rukovođenje provedbom	Delegacija Europske unije u Bosni i Hercegovini
Način provedbe	Samostalan projekt
Vrsta provedbe projekta	C01
Područje koje će imati koristi od aktivnosti	Bosna i Hercegovina

¹ Ukupni troškovi projekta bi trebali biti neto bez PDV-a i/ili drugih poreza. Ako to ne bude slučaj, treba jasno naznačiti iznos PDV-a i razloge zašto se smatra prikladnim.

3 OBJAŠNENJE

3.1 KONTEKST PROJEKTA: PITANJA KOJA TREBA RJEŠAVATI I KOJA TREBA POKRENUTI

Da bi se zaštitili kulturni i povijesni spomenici BiH i da bi se oni stavili u funkciju razvoja zemlje, potrebno je provesti hitne mjere i osigurati sredstva potrebna za zaštitu, rekonstrukciju i restauraciju spomenika, a naročito onih s najvećom vrijednošću – nacionalnih spomenika, koji su najvažniji simboli multikulturalizma. Rehabilitacija kulturnih i povijesnih spomenika poboljšava međukulturalno razumijevanje i suradnju na svim nivoima. Rekonstrukcija najvažnijih spomenika multikulturalizma i kulturnog naslijeđa BiH će poboljšati perspektive ekonomskog razvoja kroz povećanje u oblasti turizma i omogućit će provedbu europskih standarda i preporuka u ovom polju.

BiH je bogata po kulturno- povijesnim spomenicima iz raznih perioda i kultura, a koje treba zaštititi, revitalizirati i treba stvoriti uvjete kako bi se oni predstavili i treba im dodijeliti funkciju koja bi također bila i finansijski održiva.

Strategija proširenja EU i glavni izazovi 2010. – 2011. navodi: „Komisija će nastaviti podržavati rehabilitaciju kulturnog naslijeđa u kontekstu Ljubljanskog procesa. RCC (*Regional Cooperation Council – Vijeće za regionalnu suradnju*) će uspostaviti Radnu skupinu za kulturu i društvo, a podržavat će je stalno tajništvo koji koristi pretpristupnu finansijsku pomoć EU. Njegov zadatak će biti da upravlja Ljubljanskim procesom, u suradnji s Vijećem Europe i Komisijom“.

Raznolika kulturna baština BiH je rezultat različitih civilizacija i religija koje su stoljećima postojale na ovom području. Neki od spomenika su bili pod utjecajem svih njih i kao rezultat toga one predstavljaju vezu između različitih zajednica. Jedan od takvih primjera je i povijesna lokacija tvrđave „Kastel“ u Banjoj Luci.

3.2 VEZA IZMEĐU MIPD-A I STRATEGIJA DRŽAVNIH SEKTORA

Projekt je vezan za sljedeće sektore MIPD 2011. – 2013.: aktivnosti vezane za pravnu stečevinu EU i druge radnje.

Podrška radnjama koje su izvan opsega glavnih sektora za podršku EU za period 2011. – 2013.: v) mjere za podršku izgradnje povjerenja i pomirenje.

BiH je pripremila strategiju razvoja zemlje (*country development strategy - CDS*) i strategiju socijalne uključenosti koje će poslužiti kao osnova za državni razvojni plan. Ostaje da Vijeće ministara usvoji obje strategije i planove djelovanja u svezi s njima. Predloženi ciljevi i prioriteti za CDS su jačanje makroekonomske stabilnosti, održiv razvoj, konkurentnost, zapošljavanje, integracija u EU i socijalna uključenost.

Identificirano je pet ključnih ciljeva prema Strategiji socijalnog uključivanja (*Social Inclusion Strategy – SIS*): poboljšanje mirovinske politike, poboljšanje zaštite obitelji s djecom, poboljšanje sustava zdravstvene zaštite, poboljšanje obrazovnog sustava, kao i poboljšanje politike zapošljavanja i socijalne politike. Ovaj projekt bi trebao pomoći da BiH razvije svoju ekonomiju na osnovu svog kulturnog naslijeđa.

„Dokument o kulturnoj politici Bosne i Hercegovine“ je usvojen 2008. godine (SN BiH br. 93/08). Dokument o kulturnoj politici u Bosni i Hercegovini, poglavlje 19, ističe sljedeće prioritete:

- Promoviranje ulaganja u istraživanje, prosvjećivanje i afirmaciju kulturne tradicije u korist budućnosti, uzimajući u obzir činjenicu da Bosna i Hercegovina ima mnogo spomenika koji potječu iz raznih vremenskih perioda i kultura koje bi trebalo zaštititi, revitalizirati i za koje trebamo stvoriti uvjete za njihovo predstavljanje kao i cilj koji bi bio financijski samoodrživ, kao što je korištenje ovih objekata i lokacija kao nove osnove za razvoj turizma i čak malih privatnih inicijativa (prodavaonica specifičnih profila, ugostiteljskih objekata), što također čini dio potpore razvoju kulture putem turističke valorizacije kulturno - povijesnog, prirodnog, arhitektonskog i duhovnog naslijeđa Bosne i Hercegovine.
- Određivanje prioriteta za rekonstrukciju kulturne infrastrukture u svim gradovima i općinama Bosne i Hercegovine; dovođenje do toga da kulturna demokracija i građanska kulturna prava budu realnost; podržavanje ekonomskog, socijalnog i kulturnog razvoja nerazvijenih ruralnih i urbanih područja.
- Uključivanje Dokumenta o kulturnoj politici u proces Europske integracije u Bosni i Hercegovini,
- Korištenje europskih fondova za projekte u oblasti kulture.

3.3 VEZA S PRISTUPNIM PARTNERSTVOM (ACCESSION PARTNERSHIP - AP) / EUROPSKIM PARTNERSTVOM (EUROPEAN PARTNERSHIP - EP) / UGOVOROM O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU (STABILISATION AND ASSOCIATION AGREEMENT - SAA) / GODIŠNJIM IZVJEŠTAJEM O NAPRETKU (ANNUAL PROGRESS REPORT)

U Ugovoru o stabilizaciji i pridruživanju (Članak 101) navedeno je da „Strane se obvezuju da promoviraju kulturnu suradnju. Ova suradnja služi između ostalog da poveća uzajamno razumijevanje i poštovanje među pojedincima, zajednicama i narodima. Strane se također obvezuju da surađuju kako bi promovirale kulturnu raznolikost, naročito u okviru UNESCO-ove Konvencije o zaštiti i promoviranju raznolikosti kulturnih izražaja“ kao dijela pravne stečevine EU, poglavlje 26 (Članak 151 Sporazuma EZ: „Zajednica će doprinostiti procvatu kultura država članica, poštujući pritom njihovu nacionalnu i regionalnu raznolikost i u isto vrijeme će staviti zajedničko kulturno naslijeđe u prvi plan“).

BiH je ratificirala gore spomenutu Konvenciju te je stoga spremna poboljšati svoju suradnju u toj oblasti s EU, državama članicama EU i Međunarodnom zajednicom. BiH je ratificirala sve međunarodne dokumente koji se odnose na zaštitu i promoviranje kulturnog naslijeđa.

U Izvještaju o napredovanju BiH iz 2012. godine se navodi: “Došlo je do napredovanja u oblasti kulture. Entitetska i kantonalna ministarstva su usvojila plan djelovanja za provedbu strategije o kulturnoj politici Bosne i Hercegovine u periodu od 2011. do 2014. godine.”

3.4 ANALIZA PROBLEMA

Putem ove akcije, namjera je da se rehabilitiraju lokacije kulturnog naslijeđa koje su pogođene ratnim djelovanjima, da se dâ doprinos održivom razvoju lokacija u svezi s vrijednim kulturnim objektima, da se podrži međukulturalni dijalog, pomirenje, da se podigne svijest o kulturnoj raznolikosti u Bosni i Hercegovini i na Zapadnom Balkanu među stanovništvom i da se podrži ekonomski razvoj. Zbog različitih uvjeta i neadekvatnog tretmana bedemi, bastioni, kule, prostorije ispod površine zemlje, kapije, prolazi, dvorišta su uglavnom devastirani. Ovo stanje je rezultat starenja, vremenskih uvjeta i potresa, neodržavanja i ponekad neadekvatnog ulaganja u strukturne sanacije i restauraciju.

3.5 POVEZANE AKTIVNOSTI I KOORDINACIJA DONATORA

Uzimajući u obzir potrebu za adekvatnijim postupkom obnove tvrđave „Kastel“, Gradska uprava Banje Luke u suradnji s relevantnim odjelima Zavoda za zaštitu kulturnog naslijeđa Republike Srpske je kreirala novi rehabilitacijski program restauracije, očuvanja i revitalizacije tvrđave „Kastel“. Razrađeni su ključni dokumenti:

- Preliminarna tehnička studija tvrđave „Kastel“ (2007., Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa Republike Srpske) kao preduvjeta razvoja tehničke dokumentacije;
- Idejno rješenje projekta „Rekonstrukcija i revitalizacija tvrđave *Kastel*“ (2008., Građenje, j.s.c. Istočno Sarajevo)
- Ekološka dozvola za radove na rekonstrukciji i revitalizaciji tvrđave „Kastel“ (2010., grad Banja Luka)
- Glavni projekt projekta „Rekonstrukcija i revitalizacija tvrđave *Kastel*“ (2012., Građenje, j.s.c. Istočno Sarajevo)
- Studija izvedivosti i Poslovni plan za projekt „Rekonstrukcija i revitalizacija tvrđave *Kastel*“ (2013., Projekt AD Banja Luka)

Republički zavod za zaštitu kulturnog, povijesnog i prirodnog naslijeđa Republike Srpske je odobrio glavni projekt kao i uvjete lokacija za projekt Preoblikovanja i revitaliziranja za „Kastel“, uključujući svih deset jedinica planiranja. Jedinice planiranja vezane za komercijalne aktivnosti, poput jedinice 1 – hotel i popratni objekti, su smještene izvan zidina tvrđave „Kastel“ te stoga ne mogu ugroziti kulturno naslijeđe, dok jedinica 5b – javna garaža je podzemna garaža.

Uključene su sljedeće jedinice:

1. Jedinica 1 – hotel i popratni objekti
2. Jedinica 2 – kulturni centar – ljetna pozornica
3. Jedinica 3 – Servisni ured
4. Jedinica 4 – turistički info-ured
5. Jedinica 5a – gradski trg
6. Jedinica 5b – javna garaža i popratni prostor
7. Jedinica 6 – sportski i rekreacijski centar
8. Jedinica 7 – gradski vrt
9. Jedinica 8 – riječna obala
10. Jedinica 9 – povijesni muzej

Završni projekti za sve jedinice su okončani i pregledao ih je Zavod za izgradnju, Banja Luka.

I. faza restauracije tvrđave „Kastel“

IPA 2011 je osigurala sredstva za I. fazu restauracije tvrđave „Kastel“ i to u iznosu od 2.500.000 EUR. Projekt predstavlja značajan potencijal pri obraćanju pozornosti i poticanju ulaganja u rehabilitaciju povijesne lokacije. Sljedeće aktivnosti su usmjerene na poboljšanje kulturne situacije:

- osiguranje kulturnog prostora koji bi doprinio kulturnom, socijalnom i ekonomskom razvoju,
- osiguranje javnog prostora otvorenog za sve građane,
- doprinos zanimljivosti grada,
- služi kao simbol pomirenja i mira.

Restauracija jedinice 9 „Kastela“ je otpočela s I. fazom koja je započeta u ožujku 2013. godine i odvija se kako je planirano. Svi uključeni zainteresirani i izvođači su ispunili pravovremeno sve preduvjete za izvršenje i nadzor radova. U skladu s tekućom dinamikom, realno je očekivati završetak radova prije roka od 24 mjeseca.

Restauracija sarajevske Vijećnice i zgrade Općine Novi Grad – IPA 2009 i IPA 2010

IPA 2009 i IPA 2010 su osigurale sredstva za restauraciju sarajevske Vijećnice i zgrade Općine Novi Grad u ukupnom iznosu od 8 500 000 EUR. Financijski doprinos IPA-e 2009 od 4 000 000 EUR, plus državni doprinos i nepotrošena sredstva od međunarodnih donacija, kao i financijski doprinos iz IPA-e 2010 od 3 500 000 EUR su omogućili sredstva potrebna za završetak rekonstrukcije sarajevske Vijećnice. Sredstva IPA-e 2010 u iznosu od 1 000 000 EUR će osigurati kompletnu restauraciju zgrade Općine Novi Grad.

Restauracija zgrade Općine Novi Grad je uspješno okončana i zgrada je otvorena prilikom ceremonije koja je održana u svibnju 2013. godine.

Restauracija objekta koji je dobro poznat kao sarajevska Vijećnica se odvija u okviru planirane dinamike i očekuje se da će izvođač radova postupiti u skladu s planiranim rokom u svibnju 2014. godine. Korištenje zgrade je već planirano u okviru procesa obilježavanja početka II. svjetskog rata, te je planirano da 28. lipnja 2014. godine nastupi Bečki filharmonijski orkestar.

ARCH Stolac – „Naslijeđe kao most između zajednica“

Pilot-projekt za očuvanje i restauraciju kulturnog naslijeđa u područjima konflikta na Zapadnom Balkanu za 2008. godinu je osigurao iznos od 1 500 000 EUR za rekonstrukciju arhitektonskog naslijeđa u Stocu – održivo oživljavanje i razvoj ratom razorene zajednice. Opći cilj ovog projekta je doprinos pomirenju između različitih zajednica i poboljšanje procesa povratka u Stolac.

Restauracija odabranih objekata u Stocu (i to Starog Grada, Šarića kuće – Galerija Branka Šotre, mlinova i mostova) treba se okončati u rujnu 2013. godine, 6 mjeseci prije ugovorenog roka. Ovaj izvrstan rezultat se nije mogao postići bez velikog doprinosa i posvećenosti vlade BiH da se neutralizira značajno kašnjenje pri ugovaranju i provedbi aktivnosti financiranih odlukom. Također treba napomenuti da je više kulturnog naslijeđa u fazi rekonstrukcije i restauracije, npr. Sahat-kula i Musafirhana (stari hotel), što se financira iz raznih izvora koji nisu iz EU.

Po okončanju svih aktivnosti građani Stoca i njegovi posjetioci će moći uživati u jedinstvenom i izvanrednom kulturnom naslijeđu umjesto da slušaju priče o nedavnim konfliktima.

3.6 Stečena iskustva

Rehabilitacija kulturnog i povijesnog naslijeđa bilo koje vrste doprinosi njihovoj revitalizaciji i korištenju. Rekonstrukcija Starog mosta u Mostaru je jedan od takvih primjera. Rekonstrukcija njegovih kula, koje su sada gradski muzeji, je dovela do toga da one postanu mjesto okupljanja i obrazovanja. Takve inicijative su pokazale ogroman značaj i vrijednost njihovih rezultata: one doprinose pomirenju i poboljšanju dobrobiti lokalne zajednice.

Razumijevanje i oblikovanje područja kao poticaj za stvaranje kazališnih predstava su druga priča. Nema potrebe objašnjavati taj stav, jer je dovoljno prisjetiti se primjera ambijentalnog područja Budve, Dubrovnika, Pirana i Niša i također direktnih iskustava Ljetne pozornice u Banjoj Luci. Međutim postoje važne povijesne reference, poput komada Copeaua i Jouveta s početka 20. stoljeća u Parizu ili kapitalnog doprinosa Richarda Schechnera ideji ambijentalnog kazališta i sintetiziranog procesa stvaranja kazališnog komada i transformacije scenskog prostora, u New Yorku pedeset godina kasnije.

Rekonstrukcija tvrđave „Kastel“ je projekt od velike važnosti: ona ima za cilj perspektivu i dobrobit građana BiH, bilo kao impuls ka razvoju lokalne zajednice putem turizma ili kao objekt za višefunkcionalno svakodnevno korištenje za generacije koje dolaze.

U smislu izvedbe projekta, za provedbu uspješnog projekta koji se odnosi na restauraciju kulturnog naslijeđa, sve potrebne dokumente za dozvolu za gradnju bi trebalo dobiti unaprijed. Također, od vitalnog je značaja ugovor između zainteresiranih strana. Predočavanje gore spomenutih dokumenata i suglasnost o budućoj funkciji koju treba dodijeliti zgradama su preduvjeti za provedbu projekta.

4 OPIS

4.1 OPĆI CILJ PROJEKTA

Podržati kulturni razvoj Bosne i Hercegovine u skladu s ciljevima Ljubljanskog procesa II.

4.2 SPECIFIČAN (SPECIFIČNI) CILJ(EVI) PROJEKTA

Restauracija i očuvanje ugroženog kulturnog naslijeđa od najveće vrijednosti za Bosnu i Hercegovinu – II. faza za tvrđavu „Kastel“.

Ovaj projekt ima za cilj rehabilitaciju povijesne lokacije tvrđave „Kastel „u Banjoj Luci (II. faza): restauracija i adaptacija tvrđave „Kastel“ u Banjoj Luci (ljetna pozornica s pomoćnim objektima, zidine i bastioni na sjevernom i zapadnom dijelu tvrđave – jedinica „Kulturni centar s pomoćnim objektima“, u skladu s postojećom tehničkom dokumentacijom (idejni projekti glavni projekt, koje je sačinilo „Građenje“, Istočno Sarajevo) i studija izvedivosti. Zadatak nije samo zaustaviti dalju devastaciju spomenika, nego i pronaći najbolji način da se izraze njegove vrijednosti i da se to prilagodi za suvremene potrebe a da se pritom one ne ugroze. Ciljevi projektiranja se nalaze u javnoj potrebi da se ponovo vrednuju i preporode tradicionalni programi ali, u isto vrijeme, u primjeni novih funkcija i prostornih, tehnoloških i okolišnih sadržaja. Način da se to ostvari je definiran dualitetima – u vrijednostima, procedurama, sredstvima i estetici – zasnovano na tradiciji i suvremenosti, orijentirano na transformaciju i razvoj urbanog krajolika Banje Luke.

II. faza rehabilitacije tvrđave „Kastel“ – jedinica „Kulturni centar s pomoćnim objektima“ će uključivati sljedeće zahvate: konstruktivna stabilizacija bastiona i podzemnog arsenala na sjevernom dijelu kompleksa tvrđave; rekonstrukcija tornja 3 i tornja 4 i centralnog zida, što uključuje zamjenu vanjskih linija opće infrastrukture i pomoćnih objekata potrebnih za ljetnu pozornicu (sanitarni i pomoćni objekti, garderoba, predsoblje, skladišta, ...).

Glavna filozofija je da se izvede minimum zahvata koji bi mogli narušiti vjerodostojnost zgrade. To znači očuvanje i primjenu izvornih materijala i tehnologija građenja tijekom rehabilitacije konstrukcije, restauracije i adaptacije zgrade. Osim toga, ovaj projekt bi pružio buduću viziju za tvrđavu „Kastel“ kao centralnu zgradu za kulturne događaje u gradu Banjoj Luci i Republici Srpskoj.

Financiranje aktivnosti vezanih za restauraciju i revitalizaciju preostalih jedinica nije svrha ovog projekta. Završni projekt za jedinicu 2 – Kulturni centar s pomoćnim objektima je završen i tehnički pregledan.

4.3 REZULTATI

II. faza rehabilitacije tvrđave „Kastel“: jedinica „Kulturni centar s pomoćnim objektima“ je izvedena u striktnom skladu s uvjetima određenim u ugovoru i pravilima države.

Mjerljivi pokazatelji:

- Toranj 3 i 4 su potpuno restaurirani i adaptirani (100% od neto područja površine 182.00 m²);
- Arsenal ispod površine zemlje je potpuno restauriran i adaptiran (100% od neto područja površine 112.00 m²);
- Garderoba, sanitarni i pomoćni objekti potpuno su izgrađeni (100% od neto područja površine 280.00 m²);
- Kad su u pitanju radovi na sjevernim i zapadnim zidovima Kulturnog centra s pomoćnim objektima, urađeno je sljedeće: bastioni i zidovi su zaštićeni od daljnjeg propadanja. Radovi su obavljani na cca. 30% ukupne neto površine tvrđave „Kastel“;
- Potpuno su rekonstruirane vanjske linije opće infrastrukture za jedinicu 2: Kulturni centar s pomoćnim objektima;
- Kompletno je rekonstruirana stanica za napajanje električnom energijom „Kastel“ i;
- Objekti tvrđave „Kastel“ u jedinicama 2 i 9, npr. muzej, tornjevi 3, 4 i 5 povezani su s gradskim cjevovodom za grijanje.

4.4 GLAVNE AKTIVNOSTI

Za postizanje gore navedenih rezultata, zahvat prema ovom projektu uključuje radove na rehabilitaciji i restauraciji povijesne lokacije tvrđave „Kastel“ i njegovo nadziranje.

Aktivnost 1 II. faza radova rekonstrukcije, sanacije, restauracije i adaptacije na tvrđavi „Kastel“: jedinica „Kulturni centar s pomoćnim objektima“

Ugovor 1.1: Ugovor o radovima koje financira EU će obuhvatiti sljedeće:

- Konstrukcijsku stabilizaciju bastiona, zidova i arsenala ispod površine zemlje na sjevernom i zapadnom dijelu kompleksa tvrđave;
- Rekonstrukciju tornjeva 3 i 4;

- Rekonstrukciju vanjskih linija opće infrastrukture i pomoćnih objekata potrebnih za funkcioniranje ljetne pozornice.

Ugovor 1.2: Sufinanciranje države će osigurati Uprava grada Banje Luke uz plaćanje potpune izgradnje i dozvole za gradnju a ugovor(i) o radovima će obuhvatiti sljedeće:

- Rekonstrukciju stanice za napajanje električnom energijom „Kastel”

- Povezivanje objekata „Kastela“ s cjevovodom za grijanje.

Aktivnost 2: Nadziranje radova na rehabilitaciji (ugovor 2.1, Ugovor o uslugama kojeg financira EU).

4.5 OCJENA UTJECAJA PROJEKTA, KATALITIČKI EFEKT I PREKOGRANIČNI UTJECAJ (GDJE JE PRIMJENJIVO)

Na državnom nivou, aktivnosti restauracije bi postavile primjer dubokog i dalekosežnog efekta u doprinošenju ekonomskom oživljavanju. One bi služile kao model za neprestanu dinamičku regeneraciju kulturnog i povijesnog naslijeđa. Projekt bi predstavljao značajan potencijal za obraćanje pozornosti i poticanje ulaganja u rehabilitaciju povijesnih lokacija. Na taj način, aktivnosti će poboljšati situaciju u kulturi jer će one:

- Osigurati kulturni prostor doprinoseći kulturnom, socijalnom i ekonomskom razvoju,
- Osigurati javni prostor otvoren za sve građane,
- Doprinijeti atraktivnosti grada,
- Služiti kao simbol pomirenja i mira.

Rehabilitacija bi trebala započeti prevenciju daljnjeg propadanja lokacije, kao zaštita i povećanje važnosti lokacije putem stvaranja nove kulturne infrastrukture. Ova vrsta infrastrukture će osigurati platformu za razvoj turizma i kulturnih prilika u gradskom području i njegovoj regiji.

Tvrđava „Kastel“ je smještena u blizini džamije „Ferhadije“, koja je također državni spomenik u toku rekonstrukcije. Zajedno one predstavljaju vjerske i kulturne simbole. Njihova rekonstrukcija i restauracija imaju duboko i simbolično značenje te promoviraju pomirenje i proces povratka. Ovaj projekt će doprinijeti podizanju svijesti o važnosti rehabilitacije džamije, procesa povratka i pomirenja i shvaćanju da je naslijeđe zajednička vrijednost za sve građane.

Ovaj projekt će osigurati okončanje II. faze rehabilitacije tvrđave „Kastel“ – jedinice „Kulturni centar s pomoćnim objektima“.

Da bi se osigurala potpuna restauracija tvrđave „Kastel“, trebat će osigurati financiranje za buduću (buduće) fazu (faze). Vlasnik lokacije je grad Banja Luka i kao općinsko tijelo on će osigurati sredstva potrebna za održavanje zgrade u budućnosti i njeno korištenje i promoviranje kada aktivnosti restauracije budu okončane. Grad Banja Luka će također osigurati sredstva za rekonstrukciju stanice za napajanje električnom energijom koja će se koristiti za svih deset jedinica.

Vlada Republike Srpske je odgovorna za osiguravanje pravnih, znanstvenih, tehničkih, administrativnih i finansijskih mjera potrebnih za zaštitu, očuvanje, pokazivanje, rehabilitaciju i održavanje nacionalnog spomenika.

4.6 ODRŽIVOST

Aktivnost će biti direktno povezana s već odobrenim zahvatom na jedinici 9 „Kastela“, a koji je ugovoren iz sredstava IPA 2011. Zahvat na jedinici 2 će pojačati utjecaj na oba zahvata, a oba su u pogledu budućeg korištenja tvrđave „Kastel“ kao jednog od glavnih kulturnih mjesta Bosne i Hercegovine. Daljnja održivost obaju zahvata bi se mogla osigurati na višem nivou s tim da se interakcija kulturnih događaja organizira unutar obje jedinice.

4.7 PRETPOSTAVKE I PREDUSLOVI²

Uspjeh aktivnosti će zavisiti u velikoj mjeri od individualne predanosti Korisnika koji sudjeluju, a koji bi trebali osigurati potrebna financijska i institucionalna sredstva.

Uprava grada Banje Luke, po prijemu informacije da su izabrani predloženi zahvati, je informirala sve organizatore o kulturnim aktivnostima, npr. DemoFestu, Kratkofilu itd., te da će Ljetna pozornica „Kastel“ biti zatvorena tijekom 2014. godine i većinu 2015. godine zbog planiranih radova.

Uprava grada će također, po potpisivanju Financijskog sporazuma, započeti postupak za dobivanje svih dozvola za izgradnju i zgrade za relevantnim državnim i entitetskim vlastima. Ovo je jako kompleksan i skup (vrijednost je cca. 50.000 EUR) proces koji je pravovremeno obavljen u slučaju zahvata koji se financira iz Državnog programa IPA 2011.

Očekuje se da će planirani zahvati na dovodu električne energije i cjevovodu za grijanje (vrijednom cca. 90.000 EUR) osigurati dugoročnu održivost za „Kastel“ u pogledu pripajanja električne energije i grijanja. Ovo je prilično kompleksan proces koji će podrazumijevati ne samo promjene u raznim zakonodavnim i strateškim dokumentima u vlasništvu grada, entiteta i države, nego također zahtijeva efikasnu i brzu akciju koju treba poduzeti Uprava grada Banje Luke.

Stoga državno sufinanciranje predstavlja iznos od 140 000 EUR (50 000 EUR dozvole za građenje i zgradu, 90 000 EUR za dovod električne energije i grijanja).

5 PITANJA PROVEDBE

Prethodni i tekući zahvati na kulturnom naslijeđu u Bosni i Hercegovini kojima rukovodi Delegacija EU u BiH potvrđuju potrebu da se uključe razne zakonodavne i izvršne zainteresirane strane i da traže da bosanskohercegovački korisnici (npr. lokalne vlasti, entitetska i državna ministarstva) preuzmu potpunu obvezu u postupku traženja odgovarajućeg rješenja za provedbu pokrenutih pitanja.

Ovo je bilo jako očigledno i korisno u pogledu dobivanja raznih dozvola i potvrda i plaćanja poreza koji su obvezni prema lokalnom zakonu (lokalnim zakonima). Zbog kompleksnog pravnog poretka Bosne i Hercegovine kojeg podržava spor i neefikasan odgovor većine pravnih službi odlučeno je da se ovi zadaci prenesu na krajnje korisnike. Uočeno je da je ova praksa krajnje uspješna u svim tekućim i završenim zahvatima na kulturnom naslijeđu.

² Pretpostavke su vanjski faktori koji imaju potencijal da utječu na (ili čak odrede) uspjeh projekta ali su izvan kontrole rukovodilaca za sprovedbu. Na takve faktore se ponekad poziva kao na rizike ili pretpostavke ali Komisija traži da svi rizici budu izraženi kao pretpostavke. Preduvjeti su zahtjevi koji se moraju ispuniti prije nego što može otpočeti podrška sektoru.

Ovaj projekt se može provesti paralelno s tekućom I. fazom projekta koju podržava Državni program za BiH IPA 2011.

5.1 OKVIRNI BUDŽET

Ukupni budžet: 1 270 000 EUR

1 130 000 EUR (ugovori o nadziranju i radovima koje financira EU) + 140 000 EUR (državno sufinanciranje za dobivanje dozvola za gradnju i zgrade i radove koje treba izvršiti na pripajanju na električne i grijne linije).

Okvirni budžet projekta (iznosi u EUR)

NAZIV PROJEKTA		IZVORI FINANCIRANJA										
		UKUPNI RASHODI		DOPRINOS EU				DRŽAVNI DOPRINOS				PRIVATNI DOPRINOS
IB (1)	INV (1)	EUR (a)=(b)+(c)+(d)	EUR (b)	% (2)	Ukupno u EUR (c)=(x)+(y)+(z)	% (2)	Central EUR (x)	Regionalni/fokalni EUR (y)	IFI EUR (z)	EUR (d)	% (2)	
Aktivnost 1		1 170 000	1 030 000	88	140 000	12		140 000				
ugovor 1.1	X	1 030 000	1 030 000	100								
ugovor 1.2	-	140 000										
Aktivnost 2					140 000	100		140 000				
ugovor 2.1	X	100 000	100 000	100								
ugovor 2.2	-											
.....												
UKUPNO IB		100 000	100 000	100	0	0		0				
UKUPNO INV		1 170 000	1 030 000	88	140 000	12		140 000				
UKUPNI PROJEKT		1 270 000	1 130 000	89	140 000	11		140 000				

NAPOMENA: NE MLJEŠAJTE IB I INV U ISTOM REDU AKTIVNOSTI. KORISTITE ODVOJEN RED
Iznosi bez PDV-a

- (1) U redu Aktivnost, koristite "X" da identifikirate da li je IB ili INV
- (2) Izraženo u % Ukupnih rashoda (kolona (a))

5.2 OKVIRNI RASPORED PROVEDBE (PERIODI RASPOREĐENI PO TROMJESEČJIMA)

Ugovori	Početak tendera/ poziva za prijedloge	Potpisivanje ugovora	Okončanje projekta
Ugovor 1.1 (Ugovor o radovima, EU)	Q1/2014	Q2/2014	Q2/2015
Ugovor 1.2 (Ugovor o radovima, NC)	Q1/2014	Q2/2014	Q2/2015
Ugovor 2.1 (Ugovor o uslugama, EU)	Q1/2014	Q2/2014	Q2/2016

Nabavku, ugovaranje i upravljanje ugovorima (1.1 i 2.1) koje financira EU će obaviti službe Delegacije EU.

5.3 PRIORITETNA PITANJA

5.3.1 *Jednake mogućnosti i nediskriminacija*

Garantirat će se principi i praksa jednakih mogućnosti za žene i muškarce kako bi se osiguralo ravnopravno učešće spolova u aktivnostima. Naime, pripreme aktivnosti osiguravaju integriranje spolova, jednake mogućnosti i pitanja manjina u okviru ciljanih institucija i rezultata.

5.3.2 *Okoliš i klimatske promjene*

Korisnici i/ili odabrani izvođači radova će osigurati da poduzete aktivnosti ne štete okolišu i da budu u skladu s državnim i entitetskim zakonodavstvom o okolišu. Studija procjene utjecaja na okoliš se rješavala u okviru primjene studije izvedivosti. Projektna lokacija je smještena na obje strane rijeke Vrbas i doprinijet će rekonstrukciji krajolika.

5.3.3 *Manjine i ranjive grupe*

Program potiče izgradnju mostova između različitih etničkih i vjerskih zajednica širom Bosne i Hercegovine i Zapadnog Balkana. Kulturna suradnja će povećati uzajamno razumijevanje između pojedinaca, zajednica i naroda. Ovaj projekt će također doprinijeti promoviranju pomirenja među narodima Bosne i Hercegovine i procesu povratka.

5.3.4 *Uključenost civilnog društva/zainteresiranih strana*

Sve aktivnosti će privući naročitu pažnju različitih etničkih i vjerskih grupa i potaknut će se međusobna suradnja i kako unutar Bosne i Hercegovine tako i Zapadnog Balkana. Korisnici i agencije za provedbu će tražiti uključenost civilnog društva u upravljanje i praćenje projekata.

PRILOZI

Dokumenti koje treba priložiti uz Projektni sažetak

1. Logički radni okvir

2. Opis institucionalnog okvira

(Uključujući i sastav projektnog Upravnog odbora, Sektorske pododbore za praćenje i sektorske radne skupine)

3. Referenta lista relevantnih zakona i propisa samo gdje je to relevantno

4. Detalji ugovora(*) kojeg financira EU gdje je to moguće:

Za ugovore s TA (Task Authorizations – ovlaštenjem za zadatke): očekivani rezultati od izvođača radova i okvirna raspodjela budžeta.

Za ugovore o radovima: pozivanje na studiju izvedivosti za građevinske radove, identifikacija lokacija, okvirna lista radova koje treba završiti i procjena troškova, okvirna naznaka kako će se pripremiti tehničke specifikacije, odredbe za održavanje i informiranje o vlasništvu nad imovinom(**); opis usluga koje treba obaviti za dio ugovora koji se odnosi na usluge.

Molimo imajte na umu da je studija izvedivosti preduvjet kada su predloženi ugovori o radovima i snabdijevanju.

Za svaku aktivnost opišite format i plan sufinanciranja.

(*) Nestandardni aspekti (u slučaju derogacije PRAG-a (*Practical Guide*)) se također trebaju navesti.

(**) Vlasništvo nad imovinom, planovi održavanja (primjenjuje se na sve ugovore o snabdijevanju i radovima):

- Vlasništvo nad imovinom (trenutno i nakon okončanja projekta)
- Planovi održavanja
- Opisati bilo kakve dogovore o sufinanciranju, kako će to biti provedeno i do kada

5. Aktivnosti u vezi s vidljivošću projekta

PRILOG 1: Matrica logičkog okvira u standardnom formatu

MATRICA LOGIČKOG OKVIRA PLANIRANJA za Projektni sažetak		Naziv projekta i broj: II. faza rekonstrukcije tvrđave „Kastel“ – dio 2 „Kulturni centar s pomoćnim službama“		Period za izvršenje isječe: godinu dana nakon krajnjeg datuma za izvršenje ugovora.
		Ugovorni rok isječe: tri godine nakon datuma zaključenja Ugovora o financiranju.		
		Ukupni budžet: 1 270 000		
		Budžet EU: 1 130 000		
		Izvori provjere		
Opći cilj		Objektivno provjerljivi pokazatelji (Objectively verifiable indicators (OVI))		
Podržati kulturni razvoj Bosne i Hercegovine u skladu s ciljevima Ljubljanskog procesa II.		1.1 Broj turista koji dolazi u Bosnu i Hercegovinu uopće i naročito u Banju Luku. 1.2 Broj kulturnih aktivnosti koje se odvijaju u „Kastelu“ s ciljem davanja doprinosa poboljšanju socio-ekonomskog razvoja i pomirenja		
Poseban cilj		Objektivno provjerljivi pokazatelji (Objectively verifiable indicators (OVI))		Pretpostavke
Obnova i očuvanje ugroženog kulturnog naslijeđa od najveće vrijednosti za Bosnu i Hercegovinu – II. faza tvrđave „Kastel“.		1.1. Broj rekonstruiranih nekretnina koje su označene kao nacionalni spomenici BiH.		Specifični izvori su dostupni
Rezultati		Objektivno provjerljivi pokazatelji (Objectively verifiable indicators (OVI))		Pretpostavke
II. faza rehabilitacije tvrđave „Kastel“, jedinica „Kulturni centar s pomoćnim objektima“		-Toranj 3 i 4 su potpuno restaurirani i adaptirani (100% neto površine od 182.00 m ²) -Arsenal ispod površine zemlje je potpuno		Sve dozvole za rad su dodijeljene na vrijeme

<p>je obavljena striktno u skladu s uvjetima određenim u ugovoru i pravilima države.</p>	<p>restauriran i adaptiran (100% neto površine od 112.00 m²)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Garderoba, sanitame i pomoćne prostorije su potpuno izgrađene (100% neto površine od 280.00 m²) -Obavljeni su radovi na sjevernim i zapadnim zidinama, II. faza, jedinica 2, Kulturni centar s pomoćnim objektima, urađeno: bastioni i zidine su zaštićeni od daljeg propadanja. Radovi su izvršeni oca. 30% ukupne neto površine na tvrđavi „Kastel“. -Potpuno rekonstruirane vanjske linije opće infrastrukture za jedinicu 2: Kulturni centar s pomoćnim objektima. - Kompletno rekonstruirana stanica za el. energiju „Kastel“ - Objekti tvrđave „Kastel“ u jedinicama 2 i 9, npr. muzej, tornjevi 3, 4 i 5 su spojeni s gradskim cjevovodom za grijanje. 	<p>Sva potrebna sredstva su dostupna</p> <p>Uključene zainteresirane strane namjeravaju surađivati</p>
<p>Aktivnosti za postizanje rezultata</p>	<p>Sredstva / ugovori</p>	<p>Trškovni</p>
<p>II. faza radova na rekonstrukciji, sanaciji, restauraciji i adaptaciji tvrđave „Kastel“, jedinica „Kulturni centar s pomoćnim objektima“ (Ugovor o radovima)</p>	<p>Ugovor 1.1. Ugovor o radovima (EU) Ugovor 1.2 ugovor o radovima (NC)</p>	<p>1 030 000 EUR 140 000 EUR</p> <p>Pretpostavke</p> <p>Specifična sredstva su dostupna</p> <p>Sve relevantne građevinske dozvole su izdane pravovremeno</p> <p>Uključene zainteresirane strane namjeravaju surađivati.</p>
<p>Nadziranje radova</p>	<p>Ugovor 1.2. Ugovor o uslugama (EU)</p>	<p>100 000 EUR</p>

PRILOG II Opis institucionalnog okvira

U Bosni i Hercegovini, kultura je nadležnost koja je bila decentralizirana. Ustav Bosne i Hercegovine daje uglavnom nadležnosti u gore spomenutim oblastima - entitetima i/ili kantonima, dok su državni nivo uglavnom strukture koordinacije. Imamo četiri administrativne strukture vezane upravo za područje kulture u Bosni i Hercegovini:

- Ministarstvo civilnih poslova na državnom nivou
- Ministarstvo kulture i sporta Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH)
- Ministarstvo obrazovanja i kulture Republike Srpske (RS)
- Odjel za privredni razvoj, kulturu i sport Distrikta Brčko (BD)

U pogledu kulturnog naslijeđa, također postoji Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, a to je institucija na državnom nivou, te je zadužena za određivanje nacionalnih spomenika.

Na entitetskom nivou, u Bosni i Hercegovini postoje dva zavoda odgovorna za kulturno i povijesno naslijeđe: Zavod za zaštitu kulturnog, povijesnog i prirodnog naslijeđa Federacije Bosne i Hercegovine i Zavod za kulturno, povijesno i prirodno naslijeđe Republike Srpske. Njihove odgovornosti uključuju stručne i druge radove koji zahtijevaju primjenu stručnih i znanstvenih metoda i srodnog administrativnog rada u oblasti očuvanja kulturno- povijesnog naslijeđa.

Ministarstvo civilnih poslova na državnom nivou je odgovorno za određivanje osnovnih principa za koordinaciju, usklađivanje planova dva entitetska tijela i definiranje međunarodne kulturne strategije Bosne i Hercegovine. Sve druge nadležnosti po ovom pitanju su zadržane na entitetskom i kantonalnom nivou.

Sve ove strukture se snažno zalažu za oživljavanje kulturnog sektora u cjelini i suradnju kako bi se rehabilitiralo i očuvalo kulturno naslijeđe, integriranje u suvremeni gospodarski razvoj i da se on predstavi široj međunarodnoj zajednici.

Prilog III Reference zakona, propisa i strateških dokumenata

Propisi i strateški dokumenti na državnom nivou

- Dokument o kulturnoj politici Bosne i Hercegovine („Službene novine Bosne i Hercegovine”, br. 93/08)
- Odluka o određivanju povijesne lokacije tvrđave „Kastel“ u Banjoj Luci kao nacionalnog spomenika Bosne i Hercegovine („Službene novine Bosne i Hercegovine“, br. 36/05)

Propisi i strateški dokumenti na entitetskom nivou

- Zakon o provedbi Odluke Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika ustanovljenih prema Prilogu 8 Dejtonskog sporazuma 2002., a koju je usvojila Republika Srpska („Službene novine Republike Srpske“, br. 9/02).

- Zakon o kulturnim dobrima („Službene novine Republike Srpske”, br. 11/95) u Republici Srpskoj.
- Zakon o prostornom planiranju („Službene novine Republike Srpske“, br. 84/02, 55/02, 14/03, 112/06, 53/07)
- Razvojna strategija za kulturu Republike Srpske („Službene novine Republike Srpske“, br. 16/10)

Referentna lista relevantnih međunarodnih dokumenata

- UNESCO-ova Konvencija o zaštiti i promoviranju različitosti kulturnog izražavanja
- UNESCO-ova Konvencija o očuvanju nematerijalnog kulturnog naslijeđa
- UNESCO-ova Konvencija o zaštiti svjetskog kulturnog i prirodnog naslijeđa
- Konvencija Vijeća Europe o zaštiti arhitektonskog naslijeđa Europe
- Okvirna konvencija Vijeća Europe o vrijednosti kulturnog naslijeđa za društvo

Gore navedene međunarodne dokumente je ratificirala Bosna i Hercegovina, te je prema tome pokazala svoju predanost očuvanju i promoviranju kulturnog naslijeđa .

- Saopćenje Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom ekonomskom i socijalnom komitetu regija COM(2010) 553

Referiranje na AP (*Accession Partnership – Pristupno partnerstvo*) / **NPAA** (*National Program of Adoption of Acquis – Nacionalni program usvajanja pravne stečevine EU*) / **EP** (*European Partnership – Europsko partnerstvo*) / **SAA** (*Stabilization and Association Agreement – Ugovor o stabilizaciji i pridruživanju*).

(Članak 101) „Strane se obvezuju da će promovirati kulturnu suradnju. Ta suradnja služi *inter alia* da se poboljša međusobno razumijevanje i poštovanje između pojedinaca, zajednica i naroda. Strane se također obvezuju da surađuju na promoviranju kulturne različitosti, naročito u okviru UNESCO-ove Konvencije o zaštiti i promoviranju raznolikosti kulturnog izražavanja”. Ovaj sporazum utjelovljuje kulturnu suradnju između EU i Bosne i Hercegovine.

Referiranje na MIPD

Ovaj projekt je povezan sa sljedećim prioritetima MIPD 2011.-2013.:

Strateški cilj IPA-e

Plan Europa 2020 nudi zemljama proširenja sidro za reforme. Bosna i Hercegovina je pozvana da slijedi prioritete strategije i da glavne izazove prilagodi državnom kontekstu.

2.6 Odabrani prioriteti za pomoć EU-a

- Poticanje ekonomskog i socijalnog razvoja.

Aktivnosti vezane za pravnu stečevinu EU i druge aktivnosti

Podrška aktivnostima koje su izvan opsega glavnih sektora za podršku EU za period od 2011. do 2013.: v) mjere za podršku izgradnji povjerenja i pomirenje.

Referiranje na Državni razvojni plan

- Bosna i Hercegovina je pripremila razvojnu strategiju zemlje (*country development strategy* (CDS)) i strategiju socijalne uključenosti koje će poslužiti kao osnova za državni razvojni plan. Vijeće ministara tek treba usvojiti obje strategije i s tim u svezi planove djelovanja. Predloženi ciljevi i prioriteti za CDS su jačanje makroekonomske stabilnosti, održiv razvoj, konkurentnost, zapošljavanje, integracije u EU i socijalna uključenost. Konačni cilj CDS-a, socijalna uključenost, čini osnovu strategije socijalne uključenosti, za koju je identificirano pet ključnih ciljeva: poboljšanje mirovinske politike, poboljšanje zaštite obitelji s djecom, poboljšanje sustava zdravstva, poboljšanje obrazovnog sustava i poboljšanje politike zapošljavanja i socijalne politike.

Referiranje na državne / sektorske planove ulaganja

- Dokument o kulturnoj strategiji Bosne i Hercegovine („Službene novine Bosne i Hercegovine“, br. 93/08)
- Strategija kulturnog razvoja Republike Srpske („Službene novine Republike Srpske“)

PRILOG IV Detalji prema ugovoru kojeg financira EU

Projekt će se provoditi putem dva različita ugovora koje financira EU a kojima rukovodi Delegacija EU u Bosni i Hercegovini:

- Jedan ugovor o radovima na aktivnostima rehabilitacije i restauracije do maksimalnog iznosa od 1.030.000 EUR (ugovor 1.1)
- Ugovor o uslugama za nadziranje radova do maksimalnog iznosa od 100.000 EUR (ugovor 2.1)

Referentna lista dokumenata

Uprava grada Banje Luke je financirala izradu sljedećih dokumenata:

1. *Studiju izvedivosti i Poslovni plan* za projekt „Rekonstrukcija i revitalizacija tvrđave *Kastel*” (2013., Projekt AD Banja Luka);
2. *Glavni projekt* projekta „Rekonstrukcije i revitalizacije tvrđave *Kastel*“ (2012., Građenje, j.s.c. Istočno Sarajevo);
3. *Ekološka dozvola* za radove na rekonstrukciji i revitalizaciji tvrđave *Kastel* (2010., grad Banja Luka);
4. *Idejno rješenje* projekta „Rekonstrukcija i revitalizacija tvrđave *Kastel*“ (2008., Građenje, j.s.c. Istočno Sarajevo);

Zavod za zaštitu kulturno- povijesnog i prirodnog naslijeđa Republike Srpske je sačinio dokument *Elaborat o trenutnom stanju objekata i prostora tvrđave „Kastel“ u Banjoj Luci za izradu projekta rekonstrukcije i preoblikovanja* u 2007.

Zavod za zaštitu kulturno- povijesnog i prirodnog naslijeđa Republike Srpske posjeduje informacije i osnovne dokumente u svezi s periodom 1975. – 1980. godine kako slijedi:

1. *Program revitalizacije tvrđave „Kastel“ za 1980. godinu.*, Zavod za zaštitu kulturnih i prirodnih spomenika Banja Luka, Banja Luka, 1980. g.;
2. *Program sanacije i revitalizacije tvrđave „Kastel“ za 1982. godinu*, Zavod za zaštitu kulturnih i prirodnih spomenika Banja Luka, Banja Luka, 1982.g.;
3. *Opći uvjeti za idejno rješenje sanacije, očuvanja, restauracije i revitalizacije tvrđave „Kastel“ u Banjoj Luci*, Zavod za zaštitu kulturnih spomenika BiH, Sarajevo, 1975. g.;
4. *Prijedlog sanacije, očuvanja, restauracije i revitalizacije tvrđave „Kastel“*, Republički zavod za zaštitu kulturno- povijesnog i prirodnog naslijeđa, Banja Luka, 1998. g.;
5. *Toranj 4, „Kastel“*, *Glavni projekt, arhitektonski dio, sustav vodovoda i kanalizacije*, RO “Projekt, Banja Luka, 1983. g.;
6. *Toranj 4, „Kastel“*, *Glavni projekt, Građevinski dio*, RO “Projekt”, Banja Luka, 1979. g.;
7. *Toranj 3, „Kaste“l*, *Glavni projekt, Arhitektonski dio, Sustav vodovoda i kanalizacije*, RO “Projekt”, Banja Luka, 1983. g.;

8. *Toranj 3, „Kastel“, Glavni projekt, Građevinski dio, RO “Projekt”, Banja Luka, 1979. g.;*
9. *Rekonstrukcija tornja 2 tvrđave „Kastel“, Banja Luka, Izvedbeni projekt, Projektni biro “Plan”, Banja Luka, 1980. g.;*
10. *Sanacija i restauracija Kapi-kule, tvrđava „Kastel“, Zavod za zaštitu kulturnih i prirodnih spomenika, Banja Luka, 1987. g.;*
11. *Toranj 1 “Kastel” – Sanacija i adaptacija, Izvedbeni arhitektonsko-građevinski projekt, SOUR “Krajina”, RO Zavod za studije i projekte Banja Luka, Banja Luka, 1982.g.;*
12. *Nacionalni restoran tvrđava „Kastel“, B. Luka, Izvedbeni projekt, Projektni biro “Plan”, Banja Luka, 1981. g.;*
13. *Mobilni ekran pozornice “Kastel“, Izvedbeni projekt, RO “Projekt”, Banja Luka 1962. g.;*
14. *Željezna vrata „Kastela“, RO „Projekt“ Banja Luka 1962. g.*
15. *Ljetna pozornica u Kastelu, izvedbeni projekt, RO “Projekt”, Banja Luka 1970. g.;*
16. *Projekt izvedenog stanja, faze 73-74, tvrđava „Kastel“, Zavod za zaštitu kulturnih spomenika BiH, Sarajevo 1976. g.;*
17. *Telefonsko priključenje tvrđave „Kastel“ na MM Banja Luka, RO PTT saobraćaja “Banja Luka”, 1981. g.;*
18. *Vodovodno i kanalizacijsko priključenje za Zavod za zaštitu kulturnih spomenika, Nacionalni restoran, Toranj 2, Zavod za studije i projektovanje Banja Luka, 1981. g.;*
19. *Tvrđava „Kastel“, Interna niskonaponska mreža, RO “Projekt”, Banja Luka 1980. g.;*
20. *Idejno rješenje sistema vodovoda i kanalizacije za tvrđavu „Kastel“, Zavod za urbanizam, Banja Luka;*
21. *Idejno rješenje sanitarne kanalizacije i cjevovoda f150 mm za tvrđavu „Kastel“, Zavod za urbanizam Banja Luka, 1981. g.;*
22. *Restauracija obalnog bastiona 13 i poprečnog bastiona tvrđave „Kastel“, Banja Luka, Zavod za ispitivanje materijala, Banja Luka, 1991. g.;*
23. *Tvrđava „Kastel“, Banja Luka – restauracija poprečnog zida, Zavod za studije i projektovanje, Banja Luka, 1975. g.;*
24. *Izvedbeni projekt za restauraciju južnog zida tvrđave „Kastel“, Zavod za arhitekturu građevinarstvo i geodeziju, Fakultet arhitekture i građevinarstva, Banja Luka, 2005. g.;*
25. *Regulacioni projekt za plažu „Kastel“, Banja Luka, 1959. g.;*
26. *Izvedbeni projekt hortikulturalnog rješenja za terasu „Kastela“, Banja Luka, KRO Banja Luka, OOUR “Cvječar”, Banja Luka, Banja Luka, 1982. g.;*
27. *Hortikulturalno rješenje za tvrđavu „Kastel“, Zavod za studije i projektovanje, Banja Luka, 1976. g.;*
28. *Tvrđava „Kastel“, Banja Luka, sanacija, očuvanje, restauracija, revitalizacija, Zavod za zaštitu kulturnih spomenika, 1975. g.*

Kriteriji za ulaganje

- Stopa povrata: Završetak radova će rezultirati povratom uložених sredstava. Projekt je dugoročno održiv i uložena sredstva će se vratiti putem korištenja objekta i poboljšanja turizma.
- Sufinanciranje: ukupan iznos za sufinanciranje je 140 000 EUR.

- Sukladnost s odredbama o državnoj pomoći: grad Banja Luka je financirao pripremu kompletnog projekta rekonstrukcije vrijednog 140 000 EUR.
- Vlasništvo nad imovinom (sadašnje i nakon okončanja projekta):
- Grad Banja Luka je vlasnik tvrđave „Kastel“. Kada se obavi restauracija, na osnovu idejnog rješenja funkcionalnog korištenja iz projekta restauracije, tvrđava „Kastel“ će se koristiti kao javni prostor za kulturne događaje.

Sva popratna dokumentacija kao što su: inženjerski crteži, dokumentacija potrebna za izdavanje građevinskih dozvola, troškovnici i fotografije su dostupni na zahtjev.

PRILOG : Aktivnosti vezane za vidljivost projekta

Aktivnosti vezane za vidljivost projekta će se poduzeti u skladu s provedenim specifičnim projektnim aktivnostima, prema pravilima i zahtjevima o vidljivosti EU-e.